UDVIKLING

TIDSSKRIFT OM UDVIKLINGSHÆMMEDE

NR. 2, 2. KVARTAL 2004

UDVIKLING

TIDSSKRIFT OM UDVIKLINGSHÆMMEDE

ISSN 0905-7412

Abonnement - kursussekretariat og information:

Udvikling
Sekretariatet
Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens
Telefon 64 71 59 93
Fax 64 71 59 92
E-mail: udvikling@nypost.dk
Abonnement 2004 - fire tidsskrifter
Pris: 415,- kr. inkl. moms

Redaktion:

Udvikling,
Falkensteenvej 1A, Gerlev, 4200 Slagelse
Redaktør Hans Christian Hansen
Hjemmeside: www.udvikl.dk

Layout og korrektur:

Hans Christian Hansen.

Redaktionsmedlemmer:

Hans Christian Hansen (ansvarshavende)
Lisbeth Bruus-Jensen
Henning Jahn
Michael Henriksen
Ib Poulsen

Oplag:

1200

Udgiver:

UDVIKLING i samarbejde
med Forstandergruppen.
Forretningsfører Henning Jahn
Haldager Mark Vej 22
4250 Fuglebjerg

Sats og tryk:

Jannerup offset a/s, Slagelse.

NORDISK MILJØMÆRKNING 541 340 TRYKSAG

Forsidebillede:

Fra bogen "Bank på mit hjerte".
Læs artiklen i dette nummer af Udvikling.

Tidsskriftet Udvikling udkommer fire gange årligt med artikler om arbejdet for udviklingshæmmede.

Udvikling blev startet i 1990 som et forsøg på at få lidt mere gang i erfaringsudvekslingen om det praktiske pædagogiske arbejde for udviklingshæmmede og interessen viste sig så stor at der var basis for at fortsætte tidsskriftet.

Artikler fra dig modtages med glæde og gerne med masser af illustrationer. Artikler bedes sendt til redaktionen i en papirudgave og på diskette. Teksten skal være Word og indskrevet i ensartet skrifttype og størrelse, for det letter arbejdet, når vi skal lave lay-out.

Fotos, der fremsendes sammen med artikler, skal være originalbilleder på fotopapir, og illustrationer bedes ligeledes leveret i originaludgave.

Send straks din artikel til:

Udvikling
Falkensteenvej 1A, Gerlev, 4200 Slagelse

Besøg også vores hjemmeside
www.udvikl.dk

UDVIKLING er dit blad,
så send dit indlæg.

Indhold

Hvorfor enighed gør dum og samarbejde er skadeligt s. 4

Af Peter Westergaard Sørensen.

Niløse Nettet s. 7

Af Hans Christian Hansen.

Bank på mit hjerte s. 10

Af Birgit Faneskov.

Med Brommeparkens Værksted på bane 12 s. 11

Af Hans Christian Hansen.

Udviklingshæmmede ud på det nordiske arbejdsmarked s. 17

Af Martin Teilmann.

Grand Prix for handicapbands s. 18

Af Torben Pedersen.

GAIA Museum Outsider Art s. 19

Appetitvækkeren s. 20

Af Hans Christian Hansen.

Hvorfor enighed gør dum og samarbejde er skadeligt[1]

Af Peter Westergaard Sørensen, Værkstedet Søndervang, Sønderborg.

Pædagoger tilstræber konsensus. Vi forsøger at skabe fælles fodslaw omkring bestemte handlinger og mål i forhold til de mennesker, vi har med at gøre. Vi promoverer vores egen sandhed om det hele menneske og bliver utilpasse når andre mener noget andet. Pårørende opleves som besværlige, hvis de ikke deler vores syn på deres kære, og kolleger er faglige fjolser, hvis de har andre synspunkter end os. Derfor laver vi rigide handleplaner, målsætninger og fælles værdigrundlag. Men det er ikke uenighed, der skader den pædagogiske faglighed. Tværtimod. Enighed gør os fagligt dumme, konsensus samarbejde er direkte skadeligt og forestillingen om Det hele Menneske er pædagogisk formynderi.

"Det er vigtigt, vi har en fælles holdning. Ellers spiller Jørgen os ud mod hinanden"

"Jeg synes det er altafgørende at vi ser hele mennesket Jørgen".

To udsagn der siges af den samme pædagog i den samme samtale uden at det på nogen måde opleves problematisk eller modsætningsfuldt. Og det på trods af at enhver, der ser sætningerne ved siden af hinanden, sikkert forstår at de gensidigt udelukker hinanden. Når Jørgen forsøger at få andre reaktioner fra andre medarbejdere, er det vel fordi, der er handlinger eller reaktioner han ikke kan acceptere. Og dermed må det konstateres, at dele af mennesket Jørgen ikke kan rummes i den forestilling om "Hele Jørgen", medarbejderne har opbygget.

Når vi pædagoger taler om "det hele menneske", er der al mulig grund til at være på vagt. Begrebet er et forsøg på at skabe et bredt perspektiv, men vil i praksis ofte være udtryk for en formynderisk begrænsning. Når først man har opbygget et fast billede af "Hele Jørgen" er der ikke længere noget at diskutere. "Hele Jørgen" kan jo kun være "Hele Jørgen". Der er ikke plads til to.

Men der er ingen der kan opfatte, forstå eller beskrive et andet menneskes totale kompleksitet. Hvis vi insisterer på at beskæftige os med og skabe konsensus omkring en bestemt opfattelse af det hele menneske betyder det derfor, at vi forsøger at få kompleksiteten begrænset, til det vi kan opfatte, forstå og beskrive. Og dermed er

Figur 1

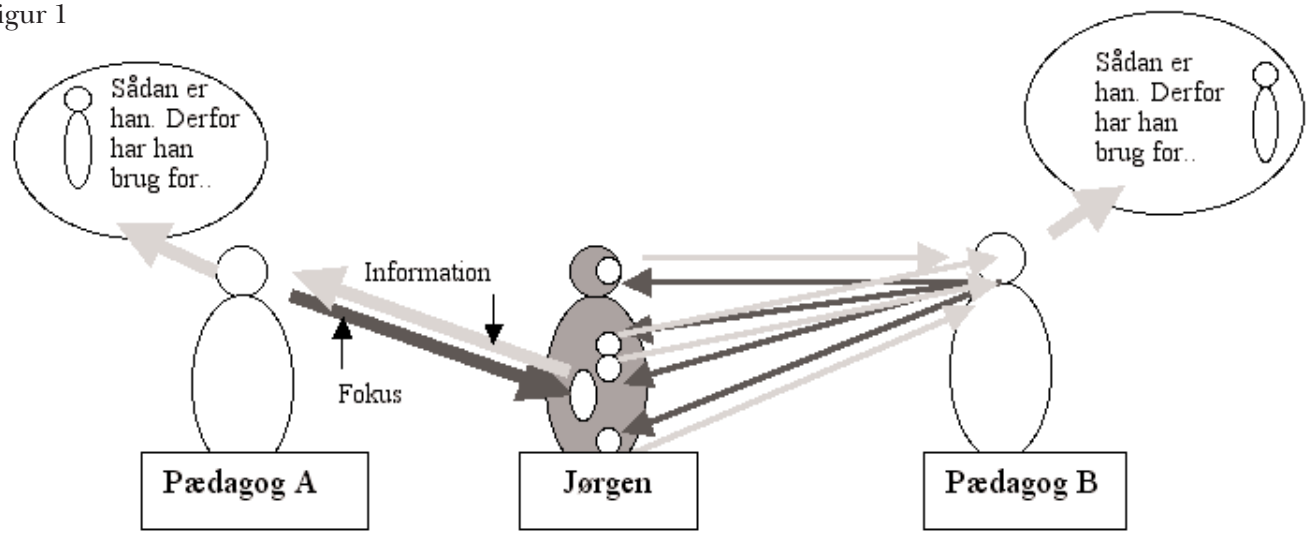

1) Udsagnene stammer fra Cand. Pæd. Pæd. Per Schaarup.

vi i færd med en helt utilstedelig magtudfoldelse.

Vi gør det jo ikke fordi vi er onde eller dumme, men fordi vi ikke er opmærksomme på nødvendigheden af at få sat spørgsmålstegn ved vore egne forestillinger og absolutte sandheder gennem andres kommentarer og fortolkninger.

De forenklede perspektiv

Alle må nødvendigvis forenkle og forstå ud fra sit eget valgte perspektiv. Ingen af os kan rumme de ubegrænsede informationer, der strømmer til os fra det menneske, der stå foran os. Sådan er det, og sådan må det være. Det bliver først problematisk i det øjeblik jeg påstår, at de begrænsede informationer, jeg er i stand til at indtage, og som jeg fokuserer på, udgør det samlede billede af den anden.

Det kan illustreres på figur 1.

Begge pædagoger får informationer om Jørgen gennem fokuspunkter, som de derefter forstørrer til at være den gældende sandhed om ham. Pædagog B's billede er mere nuanceret, men ikke af den grund mere rigtigt. Begge påstår at beskæftige sig med "Hele Jørgen". Begge vil hævde at deres sandhed er den rigtige. En sandhed som alle andre skal følge, hvis ikke Jørgen skal spille os ud mod hinanden. Som det ses, er der åbnet op for en samarbejdskonflikt.

Samarbejdskonflikten har baggrund i en opfattelse af samarbejde som konsensus. Vi kan ikke rumme det kaos det giver, at vi har forskellige billeder og derfor udfører forskellige handlinger. Derfor går vi i gang med en indædt diskussion om, hvem der har ret. En diskussion der først ender, når den ene part retter ind til højre eller samarbejdet helt brydes. Vi vil kun have én sandhed. Men virkeligheden er kaotisk og det nytter ikke at modsvare kaos med orden.

Konsensus samarbejde er skadeligt. Vi begrænser indsatsen overfor Jørgen, hvis vi ikke kan rumme vore respektive, og nogen gange modsætningsfyldte billeder af ham. Vi degraderer Jørgen til at være det billede, vi kan blive enige om gennem forhandling, eller ved at slå de andre i hovedet med argumenter, til de overgiver sig. Vi er blinde overfor andre sider af Jørgen, eller vi forsøger at få Jørgen til at passe ind i billedet gennem sofistikeret magtudøvelse.[2]

Det bliver ikke bedre, hvis vi vælger at bryde samarbejdet fordi uenigheden er for stor. Her er der ganske vist flere sandheder i spil, men de får aldrig mulighed for at berige hinanden, fordi målet stadig er det samme – nemlig konsensus.

Medarbejderen som system

Den enkelte medarbejder har bestemte måder at opfatte og bearbejde information på. Vi handler på baggrund af bestemte erkendelser og normer, som vi ikke selv er i stand til at sætte spørgsmålstegn ved.[3] (Se figur 2).

Hvis jeg erkender Jørgen som en person, der er interesseret i konflikt, og derfor forsøger at spille personalet ud mod hinanden, giver det nogle bestemte handlemuligheder. Der må sættes snævre rammer for det spillerum, den enkelte medarbejder har i samværet med Jørgen. Der skabes en norm, der siger, at det er OK ikke at møde Jørgen med medmenneskelige reaktioner på hans udmeldinger.

Erkendelse er uløseligt forbundet med sprog. Det jeg ikke kan formulere, kan jeg ikke erkende. Filosoffen Ludwig Wittgenstein sagde det enkelt og smukt: "Om det hvorom jeg ikke kan tale, om det må jeg tie".[4] Det samme kan udtrykkes i ordsprogsform: "Som man råber i skoven får man svar". Jeg har derfor begrænsede muligheder for erkendelse. Kun hvis jeg møder en anden fortælling om Jørgen, kan jeg opfatte ham anderledes. Og den fortælling er jeg naturligvis ikke interesseret i at høre, hvis jeg allerede har sandheden om *hele* Jørgen.

Den information pædagogen får om Jørgen, erkendes derfor udelukkende indenfor pædagogens egen begrænsning. En begrænsning hun kun i minimalt omfang vil være i stand til at udfordre. Hvis hun møder det uventede ved Jørgen, vil hun først og fremmest forsøge at indpasse informationen i den erkendelse hun allerede har. Ikke af ond vilje, men fordi hun ikke kan bryde sit eget system.

Det betyder, at ikke nok med at pædagogen forstørrer en begrænset informationsmængde til at udgøre det samlede billede af Jørgen - informationen begrænses yderligere af de fortolkningsmuligheder pædagogen har til sin rådighed. Hvis det derfor lykkes for pædagogen at få andre til at være enige i hendes sandhed (også selvom de utvivlsomt forstår noget andet med den), er billedet af Jørgen reduceret til at være en bestemt fortolkning af et afgrænset informationsfelt. Der er opnået enighed, men enigheden har kun gjort pædagogerne dummere, og Jørgens mulighed for livsudfoldelse ringere. Det er derfor i høj grad påkrævet at vi finder måder at samarbejde på, der ikke fokuserer på enighed og konsensus.

Det betyder ikke, at den enkelte pædagogs fokuspunkter ikke kan være af stor værdi og sensibilitet. Det er netop pointen. Alle de billeder der fremstår af Jørgen er værdifulde og skal sættes i spil.

Den nødvendige forstyrrelse

Der er kun et svar på de beskrevne problematikker. Vi må nødvendig-

2) For en uddybning – se Peter Westergaard Sørensen: " Jeg er OK som jeg er", Forlaget Udvikling 2003.
3) Figuren stammer fra sociologen Anders Lehnsted.
4) Allan Holmgren "At frigøre sig fra snærende begreber", www.syddansk-vpc.dk.

Figur 2

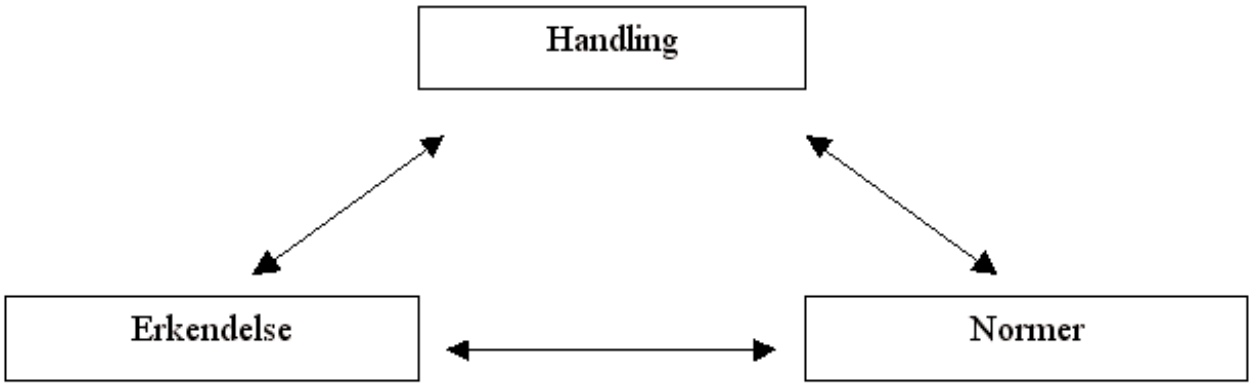

vis forstyrre og udfordre hinandens fokuspunkter, normer og erkendelser. Ikke ved at påføre hinanden argumenter for andre synspunkter, men ved at tilbyde forstyrrende synsvinkler.

Cand. Pæd. Pæd. Per Schaarup beskriver værdien af forstyrrelser således:

"Forestil dig en glasprisme som hænger i et solrigt vindue. Lyset brydes i prismen der reflekterer det ud i hundrede af små farvestrålende figurer på vægge og loft. Sådan er princippet når man reflekterer over kvalitet. En prisme fuld af flader og en lyskegle som skaber forstyrrelser i prismen. Resultatet er lyset der spaltes i de mange vinkler man kan iagttage på vægge og loft".[5]

Vi skal ikke være enige. Tværtimod skal de forskellige måder, at se det samme på, berige hinanden. I nogle tilfælde kan vi fortsat vælge at handle forskelligt. Det udgør som hovedregel ikke et problem for borgerne, at de får forskellige muligheder stillet til rådighed. Bosted og beskæftigelsestilbud, eller de enkelte medarbejdere indenfor samme tilbud, kan arbejde vidt forskelligt med Jørgen, blot der ikke er konflikt imellem miljøerne eller medarbejderne. Det betyder kun, at Jørgen har flere muligheder for forandring og udvikling. Er det udgangspunktet er der absolut ingen mulighed for, at vi kan få den opfattelse, at Jørgen spiller nogen ud mod andre.

I andre tilfælde kan vi vælge bestemte fælles handlinger. Men i de tilfælde ved alle, at der netop er tale om valg – ikke om en eneste mulig løsning. Når vi ved vi vælger, skærper det opmærksomheden på virkningen af vore handlinger. Valg indebærer en oplagt risiko for at vælge forkert. Når vi indser det, skærpes sensibiliteten i forhold til Jørgens reaktioner og signaler.

Udgangspunktet for forstyrrelser er:

- Der er ingen der har patent på sandheden
- Der er altid flere måder at se og forstå det samme på
- Der er aldrig tale om ét problem med kun én mulig løsning

Det er derfor udelukkende en fordel, hvis der er uenigheder imellem medarbejdere, forskellige tilbud og de forskellige interessenter. Vi skal være taknemmelige for, at hjemmevejlederen, forældrene, værkstedsassistenten og Jørgen selv har forskellige opfattelser af, hvem han er og hvad han har brug for. Uenighed gør stærk, hvis vi tør bruge den aktivt til forstyrrelse og refleksion. Vi får (heldigvis) aldrig et præcist billede af, hvem "Hele Jørgen" er, men vi får valgmuligheder, der sikrer pædagogerne faglig berigelse og Jørgen mod pædagogisk overformynderi.

Spørgsmål eller kommentarer kan mailes til forfatteren på mariepeter@mail.dk

5) "Når det gode bliver godt", konferenceavis udgivet af Sønderjyllands Amt i forbindelse med projekt "Kvalitet i Planer".

Niløse Nettet

Af Hans Christian Hansen. Fotos af Georg Hemmingsen.

Værkstedet Åmosen ligger i landsbyen Niløse i Vestsjællands Amt. I Niløse er der også en beboerforening, en idrætsforening og andre aktive foreninger og borgere. I 2003 gik Åmosen og byens foreninger sammen om at lave landsbyens egen hjemmeside. Navnet på hjemmesiden er Niløse Nettet eller niloese.dk, som er hjemmesidens adresse på internettet. Åmosen har altid haft god kontakt til lokalområdet, men den nye hjemmeside har medvirket til at styrke båndene yderligere mellem de handicappede brugere på Åmosen og de ikke-handicappede beboere i landsbyen Nilløse. Det elektroniske netværk har med andre ord forstærket det sociale netværk. Man kender simpelthen hinanden bedre, når man mødes i forskellige formelle og uformelle sammenhænge i lokalområdet.

Værkstedet Åmosen

Værkstedet Åmosen er et aktivitetstilbud for udviklingshæmmede og udviklingshæmmede med autisme. Værkstedet har 12 pladser og er tilknyttet Vestsjællands Amts Sociale Arbejdsmarkedscentre, VASAC Center 4 i Sorø, som et kontrakttilbud.

Det var institutionen Gudruns Minde, der i 1991 tog initiativ til oprettelsen af værkstedet. I starten havde værkstedet til huse i Gudruns Mindes sommerhus på Reersø og havde kun åbent et par dage om ugen. I 1992 flyttede værkstedet til en lærerbolig ved Niløse skole, og der blev oprettet seks pladser. Senere er der oprettet yderligere pladser på Åmosen. I 1994 flyttede værkstedet til de nuværende lokaler i den tidligere kommuneskole i Niløse. Siden 1994 har Poul Hansen været afdelingsleder på Åmosen, og der har kun været en personaleudskiftning blandt de fire øvrige ansatte.

Niløse Nettet

Værkstedet Åmosen har altid haft en god kontakt til lokalområdet. Både til de enkelte borgere i Niløse, til beboerforeningen, idrætsforeningen og de lokale arbejdspladser og institutioner. For eksempel har kommunen et samlingssted med legestue for dagplejemødre, forældre og børn i andre lokaler i Niløse gamle skole. Når brugerne af Åmosen løber "fem kilomenter turen" på de lokale veje, møder de dagplejemødre, forældre og børn, der er ude og gå tur. På sportspladsen benytter børn, forældre og dagplejemødre i fællesskab løbe- og boldbaner og længdespringsbane. I carporten har Åmosen skovholdets redskaber og værktøj, og i den samme carport har dagplejemødrene deres legetøj. Så folkene fra Åmosen og folkene fra legestuen støder hele tiden på hinanden.

Niløsemessen er en husflidsudstilling, der arrangeres en gang om året. Her deltager Åmosen også sammen med de lokale indbyggere i Niløse. Den dag er der åbent hus på Åmosen, så alle der har lyst kan kigge indenfor og se hvad de beskæftiger sig med på værkstedet. Det var i forbindelse med Niløsemessen i 2003 at Niløse Nettet første gang gik i luften. Her præsenterede personalet fra Åmosen sammen med et par handicappede de nye muligheder for at styrke landsbylivet.

Afdelingsleder Poul Hansen fra Åmosen præsenterede inden denne dag ideen for Niløses aktive beboerforening og idrætsforening. De var med på ideen og kort tid efter var Niløse Nettet en realitet. Siden Niløse Nettet blev oprettet i 2003 har hjemmesiden været flittigt besøgt. I løbet af det første år er der blevet kigget på over 13.000 sider, og hjemmesiden bliver brugt både lokalt og af personer der enten er født i landsbyen eller har haft tilknytning til egnen.

Poul Hansen har været afdelingsleder på Åmosen siden 1994.

Det er værkstedet Åmosen der er ansvarlig for vedligeholdelse af hjemmesiden, som det er gratis at benytte. Niløse Nettet er blevet et fælles udviklingsprojekt for Åmosen, beboerforeningen og idrætsforeningen, og både borgere i Niløse og brugerne af Åmosen er stolte af Niløse Nettet. Åmosen får jævnligt positive tilkendegivelser fra borgerne i Niløse. Inden projektet med Niløse Nettet startede var Poul Hansen usikker på om alle ideerne kunne realiseres.

Alle fra Værkstedet Åmosen samlet ved gadekæret i Niløse. Fra venstre Thomas Reinholdt Christensen, Gitte Mortensen, Ethel Dueholm, Kenneth Egede, Susanne Johansen, Karoline Olsvig, Karin Andersen, Tania Pedersen, Jette Jensen, Jan Sørensen, Thomas Åløkke, Hanne Harder Petersen, Bent Kristiansen, Peter Frederik Andersen, Stine Kleist, Poul Hansen, Julius Rasmussen, Apollo Jakobsen, Lisbeth Madsen, Michael Hansen og Preben Hansen.

"Jeg tænkte, sker der nok herude i Niløse og kan vi få stof nok. Men der sker altså noget hele tiden, både stort og småt, og vi får hele tiden nye indlæg. I år har idrætsforeningen 100 års jubilæum, så de er meget aktive."

Men alle de små ting der sker i lokalsamfundet bliver også dækket på Niløse Nettet. Her spiller Åmosens brugere en vigtig rolle.

"De fotograferer, når der er vejarbejde, el-arbejde, og kloakarbejde. Vi har for eksempel lige fået lavet nyt fortov og vejfolkene fra Dianalund kommune var helt med på at der blev taget billeder af dem, så de kunne komme på nettet. Ja, og så holder vi selvfølgelig også øje med hvornår det første bøgetræ springer ud i Niløse. På den måde kommer vi i kontakt med en masse mennesker. Men vi bruger selvfølgelig også Niløse Nettet til at fortælle om hvad der foregår på Åmosen." fortæller Poul Hansen.

På Niløse Nettet kan borgerne i Niløse og andre interesserede skrive indlæg. Bent Kristiansen er en af de borgere i Niløse, der har været særligt aktiv lige fra starten. Folkene fra Åmosen traf jævnligt Bent Kristiansen, da de var ude og løbe "fem kilometer turen". Efter et stykke tid havde de lært hinanden at kende. Poul Hansen spurgte om Bent Kristiansen ikke havde lyst til at bidrage med nogle historier til Niløse Nettet, og det ville han gerne. Dette samarbejde har udviklet sig til et inspirerende teamwork.

Bent Kristiansen er pensionist. Han havde arbejdet ti år på Kongstedlund mejeri, og på sin 60 års fødselsdag fik han en skrivemaskine af sine børn. Han havde aldrig trykket på sådan et apparat før, men historierne havde han. De kom ligesom en på en perlerække, fortæller han. Nu løber fingrene hen over tastaturet til computeren og hver uge dukker historierne frem på Niløse Nettet. Bent Kristiansen har sin egen kategori der hedder "Bents fortællinger" på hjemmesiden. Her kan man læse og høre mange sjove og interessante historier med afsæt dels fra det nære lokalområde, men der er også kommentarer fra den globale landsby.

Åbenhed

Da Poul Hansen startede som afdelingsleder på Åmosen i 1994 satte han sig for, at værkstedet skulle være åbent udadtil. Åbenheden omfattede for det første lokalsamfundet, men også andre faglige miljøer.

Det pædagogiske personale på Åmosen har siden starten været pionerer på det teknologiske område. Det gælder ikke mindst i forhold til anvendelse af computeren i det socialpædagogiske arbejde. I den forbindelse har Poul Hansen sammen med Lisbeth Bruus-Jensen skrevet bogen "Digitale billeder – en nødvendig kommunikationsform" (Bruus-Jensen 2000). I starten af 1990'erne tog den tidligere leder, Morten Hertz initiativ til et samarbejde med Certec på Lunds tekniska Högskola, der er en del af Lunds universitet. Da Poul Hansen blev afdelingsleder i 1994 blev dette samarbejde videreført og udviklet.

Åmosen har også opbygget et tæt og godt samarbejde med Institut for Idræt ved Københavns Universitet. Herfra har studielektor Karen Inge Halkier og Thomas

Thomsen været aktive medspillere. Dette samarbejde har blandt andet resulteret i en årlig idrætsdag i Niløse for mennesker med autisme fra skoler, boligtilbud og beskæftigelsestilbud i Vestsjællands Amt. På idrætsdagen deltager mellem 60 – 80 personer.

På Åmosen er fem af brugerne fra Grønland. Det er baggrunden for at Åmosen var primus motor ved oprettelsen af kajakforeningen Saqqit. Kajakforeningens formål er at give handicappede grønlændere, der bor i Danmark mulighed for et aktivt friluftsliv med kajakker. Foreningen bygger kajakker og arrangerer ture, stævner, mesterskaber og lejre. I kajakforeningen samarbejder Åmosen blandt andet med Jens H. Larsen fra VASAC Center 3 i Slagelse og Svend Ulstrup fra Naturlivsskolen i Nykøbing Sjælland.

Dette samarbejde blev i 2003 udvidet til også at omfatte etableringen af Vinter Idrætsdage. Et vinteridrætsarrangement i Norge for 40 deltagere, hvor ideen er at den enkelte handicappede i så høj grad som muligt, ud fra sine forudsætninger, bliver inddraget i hele processen med planlægning og afvikling af arrangementet. Vinter Idrætsdage er ligeledes skabt gennem en dialog med Svend Ulstrup fra Naturlivskolen samt Karen Inge Halkier og Thomas Thomsen fra Institut for Idræt. Disse tre samarbejdspartnere har også deltaget i Vinter Idrætsdage.

Pædagogseminarierne er også en vigtig samarbejdspartner. Ud over et godt samarbejde med Hindholm Socialpædagogiske Seminarium i Fuglebjerg har Åmosen også fast pædagogstuderende i praktik fra Pædagogseminariet i Illussat i Grønland. Det er et meget frugtbart samarbejde og især til stor glæde for de grønlandske brugere af værkstedet.

Ingen personalemøder

På mange institutioner, værksteder eller botilbud betragtes det næsten som en livsnødvendighed, at holde personalemøde med jævne mellemrum. Sådan er det ikke på Åmosen. De har ikke holdt personalemøde de sidste ti år. Men der er god stemning og et rigtig godt samarbejde i personalegruppen, og Åmosen har gennem årene formået at udvikle stedet og realisere nye tiltag og projekter. På værkstedet er der et højt fagligt niveau. Som Poul Hansen siger:

"Personalet er jo dygtige og professionelle. Det dur ikke at sidde på møder og aftale at sådan og sådan skal alle gøre i forhold til en bestemt person. Det handler om personlige relationer, og den enkelte pædagog må løse opgaven individuelt i den konkrete situation. Når vi ikke skal bruge tid på lange diskussioner på personalemøder, får vi frigjort kræfter til at være handlingsorienterede, og det er både sjovere og langt mere konstruktivt."

I stedet for personalemøder afholder Åmosen to gange årligt en pædagogisk dag for hele personalegruppen, og de daglige opgaver og problemstillinger, dem snakker man om, og løser undervejs.

Det tætte samspil med de eksterne samarbejdspartnere medvirker i høj grad til den faglige udvikling på Åmosen. Disse udviklingsprojekter planlægges og gennemføres i fællesskab. Det betyder at handicappede, personale og samarbejdsparterne alle bidrager.

På Åmosen er alle vigtige og nødvendige deltagere, men beslutninger og inddragelse i livet på værkstedet sker individuelt i det konkrete, tætte samspil med den enkelte deltager.

Litteratur

Bruus-Jensen, Lisbeth og Poul Hansen. 2000. Digitale billeder – en nødvendig kommunikationsform. Mediepædagogisk arbejdshæfte. Forlaget Udvikling.

Interesserede der gerne vil vide mere om Niløse Nettet eller Værkstedet Åmosen kan henvende sig til Åmosen, Kongstedvej 26, 4293 Dianalund, tlf. 58 26 02 70, e-mail: aamosen@post9.tele.dk

På følgende hjemmesider kan man også orientere sig:
www.niloese.dk
www.aamosen.com
www.vasac.dk

Bent Kristiansen (t.v.) er en af de borgere i Niløse, der har været særligt aktiv med at skrive på Niløse Nettet. Afdelingsleder Poul Hansen (t.h.) og de andre folk fra Åmosen traf jævnligt Bent Kristiansen, da de var ude og løbe "fem kilometer turen". Samarbejdet mellem Bent Kristiansen og folkene fra Åmosen har udviklet sig til et inspirerende teamwork.

Bank på mit hjerte

Af kursuslærer Birgit Faneskov, Lindegårdsskolen, Herning.

Lysten og viljen til at udtrykke sig, og derved meddele sig til omverdenen, har vi alle. Men vi har ikke samme forudsætninger. For mange udviklingshæmmede er det en daglig udfordring, som ofte giver anledning til mange misforståelser og nederlag.

Fra 1993 til 2000 udbød Lindegårdsskolen i Herning halvårs dramakurser. På disse kurser arbejdede vi helt fra grunden med såkaldte "samtalegrupper". Kursisterne fortalte om deres liv, om deres tanker om "et godt liv", om deres fantasier og drømme. Disse samtaler lagt sammen med musik, rytme, bevægelse, dramaøvelser og improvisation resulterede i otte teaterforestillinger. Forestillingerne blev bygget op fra grunden på kursisternes præmisser og undertiden brugte vi professionelle teaterfolk som konsulenter. Vi noterede og satte sammen og inspireret af lyrik, især af Benny Andersen, blev der digte ud af det. Det blev til mange digte, og digtene dannede basis i forestillingerne.

Livet triumf

Titlen på denne digtsamling stammer fra forestillingen skabt i 1997. Det internationale hjerneår. Kurset startede i januar og stykket blev opført på Teamteatret i Herning med stor succes. Andre digte blev skabt i 1995 til forestillingen Livets triumf, som blev opført i dele på et teater i London. Andre digte stammer fra kortere kurser. Det var kurserne "Find din rytme" og "Det skabende menneske".

Vi har både kursister og medarbejdere tit talt om, at disse digte skulle ud. Valget var svært, men denne lille "buket" præsenterer mange tanker, der handler om opmærksomhed, nærvær og forståelse mellem mennesker. Mange kursister er i løbet af kurserne blevet inspireret til at tegne og male, og det er der nogle der har talent for. Så ord, tegninger, tanker, følelser og drømme gik op i en højere enhed. Et halvt år er en lang proces – produktet taler for sig selv. Vore otte teaterforestillinger er optaget på video, og sælges ligesom digtsamlingen fra Lindegårdsskolen. Især pædagogseminarierne køber disse som led i dramaundervisningen.

Det evige liv

Hvis der er et liv efter døden
Håber jeg

At man får varm mad hver dag
At man får kaffe og cigaretter
At folk vil være mere venlige
mod hinanden
At der ikke bliver krige
At der bliver mere plads
til kærlighed

Men kaffen og cigaretterne
– de SKAL være der!

Torben

Digtsamlingen kan købes ved henvendelse til:
Carsten Meller
Forlaget Heebro
Hovervej 11, Hee
6950 Ringkøbing
Tlf. 97 33 51 30
www.heebro.dk

Yderligere oplysninger ved henvendelse til:
Kursuslærer Birgit Faneskov
Lindegårsskolen
Lindegårdsvejsvej 8
7400 Herning

Løsrivelse

jeg vil styre
ikke styres

jeg vil være mig selv
jeg vil være selvstændig

jeg er også lidt bange
er jeg klar til at prøve?

Kirsten

Med Brommeparkens Værksted på bane 12

Af Hans Christian Hansen. Fotos af Georg Hemmingsen.

Det er mandag og klokken er lidt i et. En efter en dukker deltagerne op. For om mandagen tager Brommeparkens værksted ud og bowler. I dag er der fem af værkstedets brugere, en pædagog og en pædagogstuderende, der skal med.

Inden afgangen til Ringsted Bowling Center samles bowlingholdet i Brommeparkens fine indgangsparti. Det er en stor forstue i glas, hvorfra man kan nyde den smukke natur der omgiver Brommeparken og følge med i hvem der kommer og går.

Når alle er klar går turen til Ringsted, hvor bowlingkuglerne ruller. Mere om det senere.

Beskæftigelse siden 1928

Brommeparken blev oprettet i 1928 og har altid haft beskæftigelse i tilknytning til stedets døgn-

Bowlingholdet fra Brommeparkens værksted. Fra venstre Vagn Erik Jensen, Hussin Ali Dharas, Freddy Robert Jørgensen, pædagog Dorthe Mamsen, pædagogstuderende Lars Lange, Gunnar Larsen, centerleder i VASAC Center 4 Hans Christian Hansen og Kurt Egon Jensen.

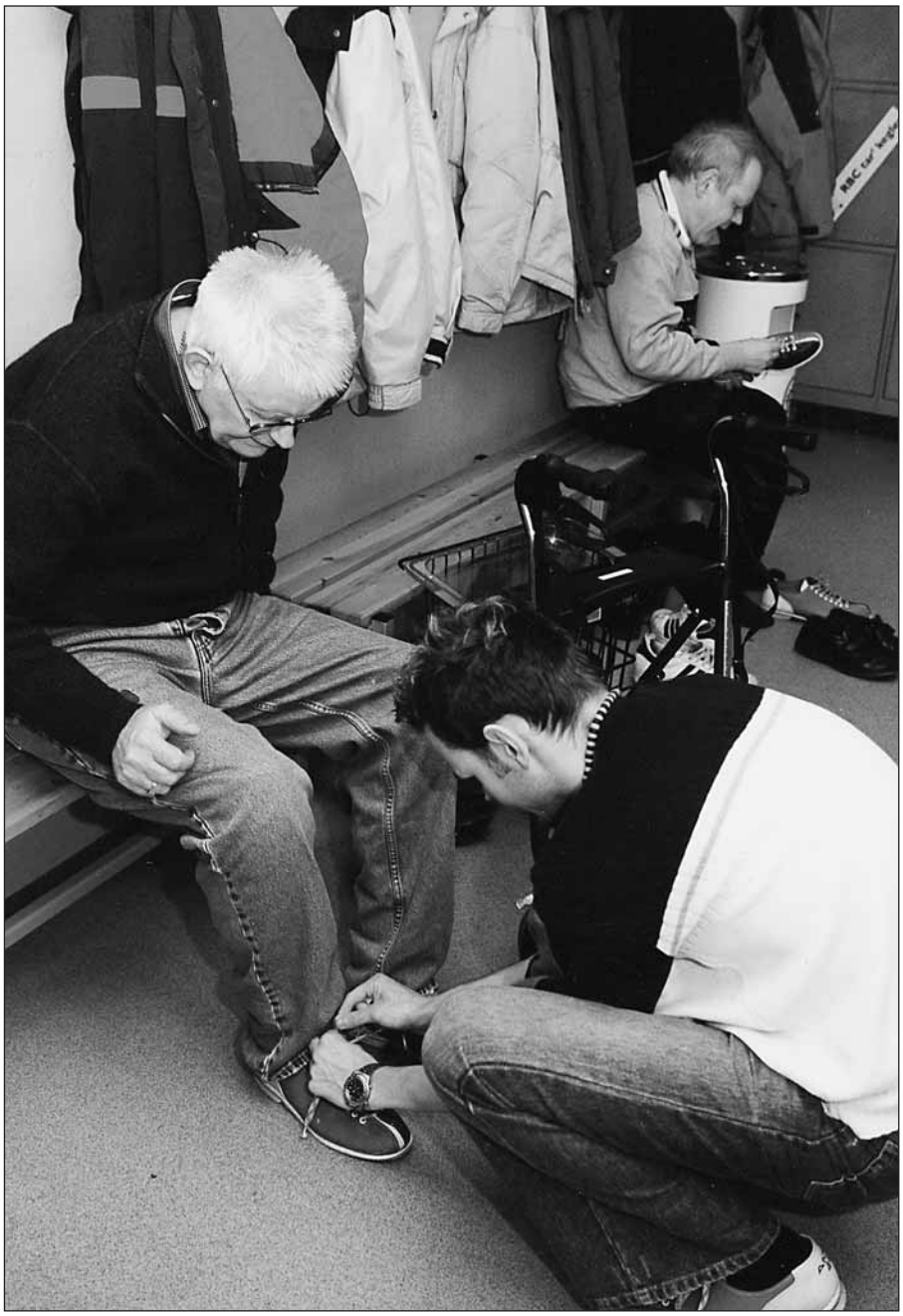

Gunnar Larsen får hjælp til snørebåndene af pædagogstuderende Lars Lange.

tilbud. Oprindeligt var Brommeparken forstanderejet og beboerne var beskæftiget med dyrkning af kartofler og andre grøntsager. Nogle arbejdede i marken eller stalden og institutionen var på den måde selvforsynende med fødevarer.

I 1950'erne blev det første egentlige værksted indrettet i Brommeparkens kælder. Dette værksted blev i 1978 flyttet til de nuværende lokaler i stueetagen.

Gennem årene har værkstedets brugergruppe ændret sig. Tidligere var værkstedets brugere forholdsvis selvhjulpne og kunne indgå i en produktion. Der blev for eksempel produceret børster, koste og trådhegn. I en periode havde værkstedet også sit eget skomagerværksted.

Aktivitets- og samværkstilbud

I dag er Brommeparkens Værksted et aktivitets- og samværstilbud til mennesker der er udviklingshæmmede. Ud over udviklingshæmning har brugerne også andre handicaps. Det er for eksempel epilepsi, sindslidelse og sociale problemer. Brugerne har stort behov for støtte og hjælp og målet er at opretholde eller forbedre personlige færdigheder og livsvilkår. Brommeparkens Værksted tilbyder en vifte af forskellige aktiviteter. Det er blandt andet musik, rytmik, bevægelse, gåture i naturen, kommunikation, EDB, maling, syning, vævning, læder- og træarbejde. En gang om ugen laver værkstedets brugere deres egen mad og hver mandag tager værkstedet ud og bowler.

Der er i alt 11 pladser på værkstedet. Personalet består af pædagog Hanna Mynster, pædagog Dorthe Mamsen samt en pædagogstuderende. Ledelsen af Brommeparkens botilbud og værksted varetages af forstander Vagn Vibjerg. Værkstedet er tilknyttet VASAC Center 4 i Sorø som et kontrakttilbud.

Bowling

Bussen bliver kørt frem og hurtigt har alle fundet en plads. Deltagerne er Vagn Erik Jensen, Kurt Egon Jensen, Freddy Robert Jørgensen, Hussin Ali Dharas, Gunnar Larsen, Lars Lange der er pædagogstuderende fra Slagelse Seminariet og ved rattet pædagog Dorthe Mamsen. Jeg får plads på et ledigt sæde ved siden af Freddy. På vej ud fra Brommeparken fortæller han: "Det kan bedst svare sig at køre ned på motorvejen." Og da vi senere kører ned på motorvejen fortsætter han: "Så'n én her kan godt gå en hundrede og tyve, tredive stykker på motorvejen." Dorthe er en fortrinlig og rutineret chauffør. Hun kører sikkert og rask af sted mod Ringsted uden lovstridige hastigheder, så Freddy får ikke indfriet sin opfordring til rasende fart. Vi parkerer i Ring-

sted Centrets kælder. Det er lige uden for døren til bowlingcentret, der også har til huse i Centrets kælderetage. Deltagerne går hjemmevant ind i omklædningsrummet for at få skiftet til bowlingsko. "Jeg bruger nummer 42, råber én." Andre skal have hjælp til snørebåndene, men inden længe er alle klar og har fundet ned til bane 12. De fleste må have hjælp, så der er nok at se til for Dorthe Mamsen og Lars Lange. Men alle kan selv kaste bowlingkuglerne mod keglerne. Der bliver virkelig vist engagement og kampånd. "Neejjj, hvis jeg vinder!" siger Gunnar Larsen begejstret. Og når kuglen er kastet, står deltagerne for enden af banen og følger spændt med i hvor mange kegler bowlingkuglen vælter. I dag var Freddy den første og eneste der fik en strike. På hans første slag væltede samtlige ti kegler. Det betød også, at han vandt den samlede turnering. Men det drejer sig ikke kun om at vinde.

Uden for institutionelle rammer

Det drejer sig også om at komme ud og lave noget sjovt sammen, og se nogle andre mennesker. Til daglig foregår de fleste aktiviteter på værkstedet. Men når man er til bowling kommer man uden for de institutionelle rammer. Det giver mulighed for at træffe andre mennesker. Det viser sig også at deltagerne kender både Boye og Hans, der arbejder i bowlingcentret. Det er hos dem man bestiller kaffe og småkager. Det er også dem der serverer kaffen nede ved banerne.

Hvis man er beskæftiget i et aktivitets- og samværstilbud og har brug for massiv støtte og hjælp til aktiviteter og samvær kan barriererne for integration på arbejdsmarkedet virke uovervindelige. Men netop den ugentlige bowlingtur er et skridt på vejen. Et lille skridt der understøtter integration. En mulighed for at få en snak med dem der spiller på banen ved siden af. Et glædeligt gensyn med personalet i bowlingcentret. Små ting der beriger livet og modvirker social isolation.

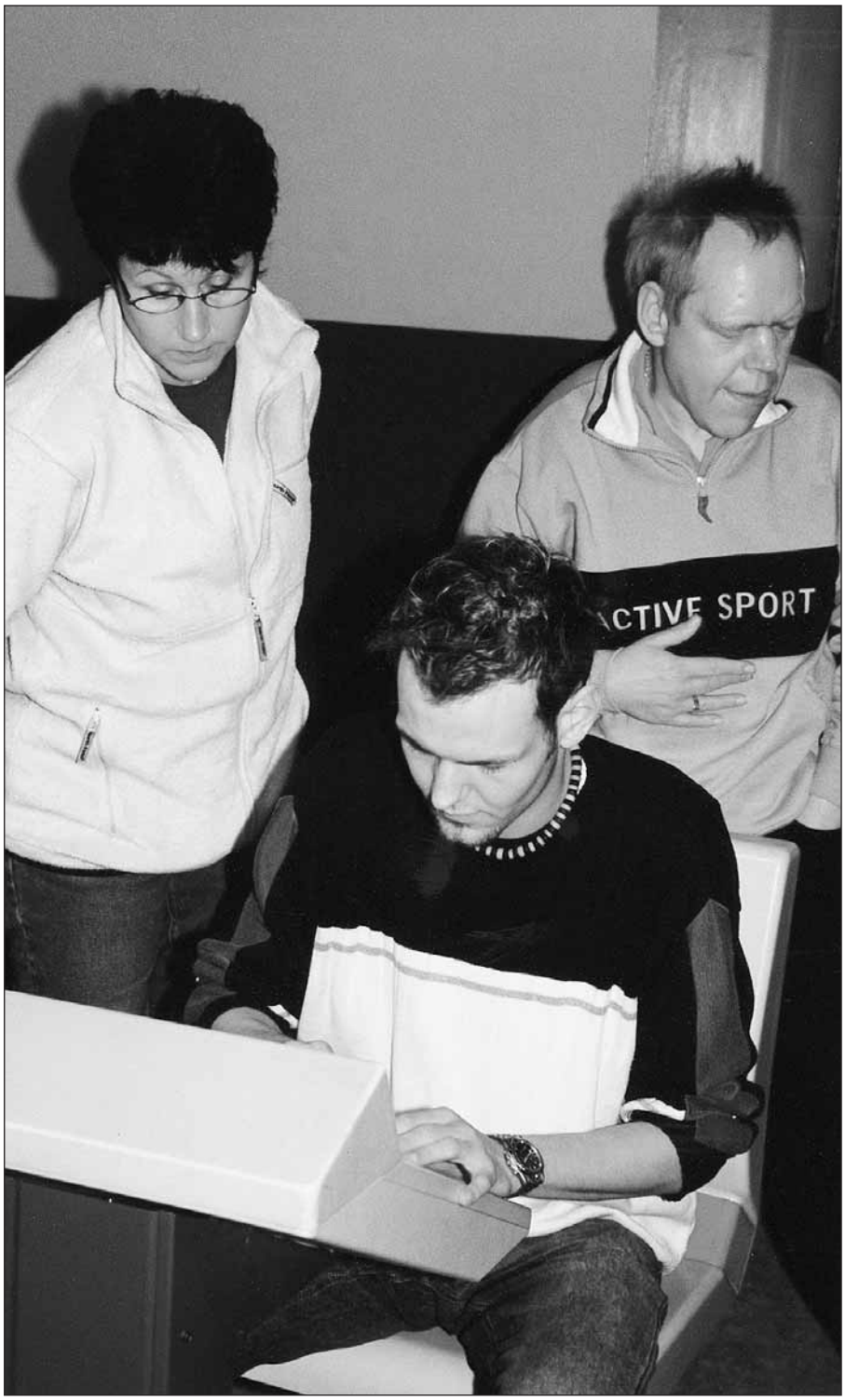

Pædagogstuderende Lars Lange klarer det tekniske med indtastning af spillernes navne.

Tiden flyver af sted, når man har det sjovt. Spillet er slut. Bowlingskoene udskiftes til almindelige sko, og så går det hjem igen til Brommeparken. Det er mandag den 1. marts 2004. Det har været en god dag.

Overtøjet skal af og bowlingskoene skal på. Der er livlig aktivitet i omklædningsrummet i Ringsted Bowling Center. Fra venstre Gunnar Larsen, pædagogstuderende Lars Lange og på bænken Hussin Ali Dharas.

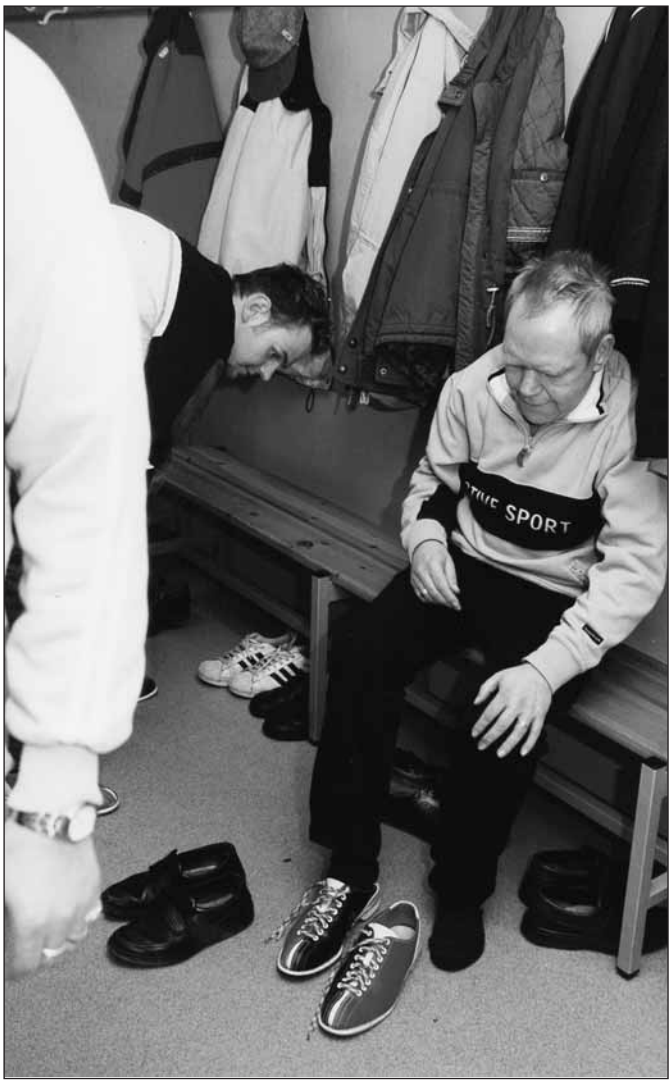

Kurt Egon Jensen skifter til bowlingsko i omklædningsrummet i Ringsted Bowling Center.

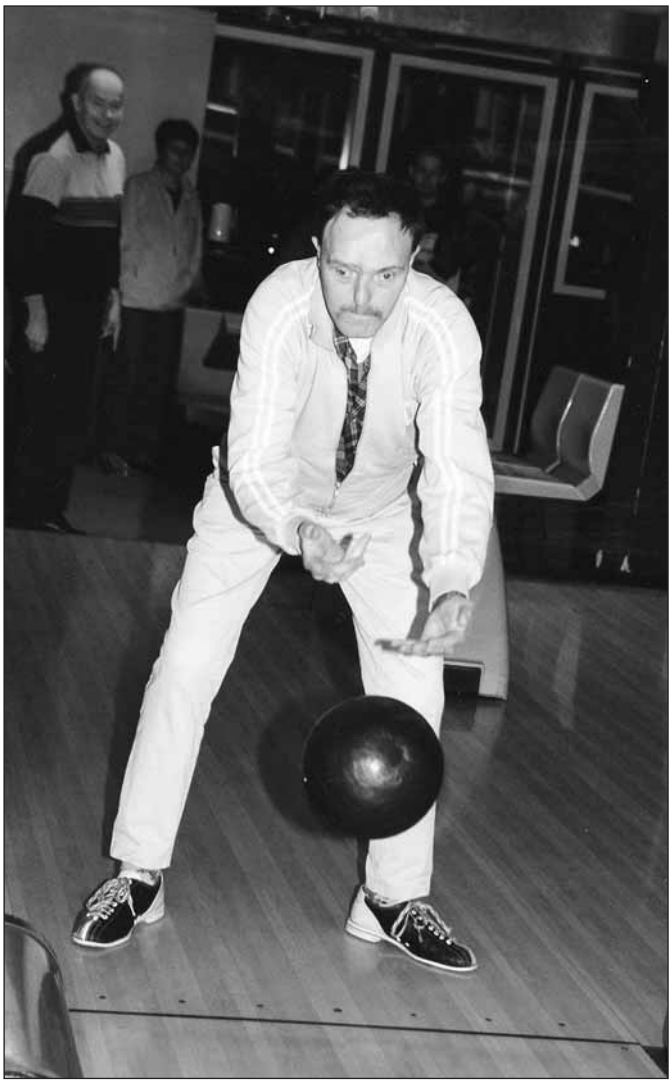

Freddy Robert Jørgensen væltede samtlige ti kegler på hans første slag.

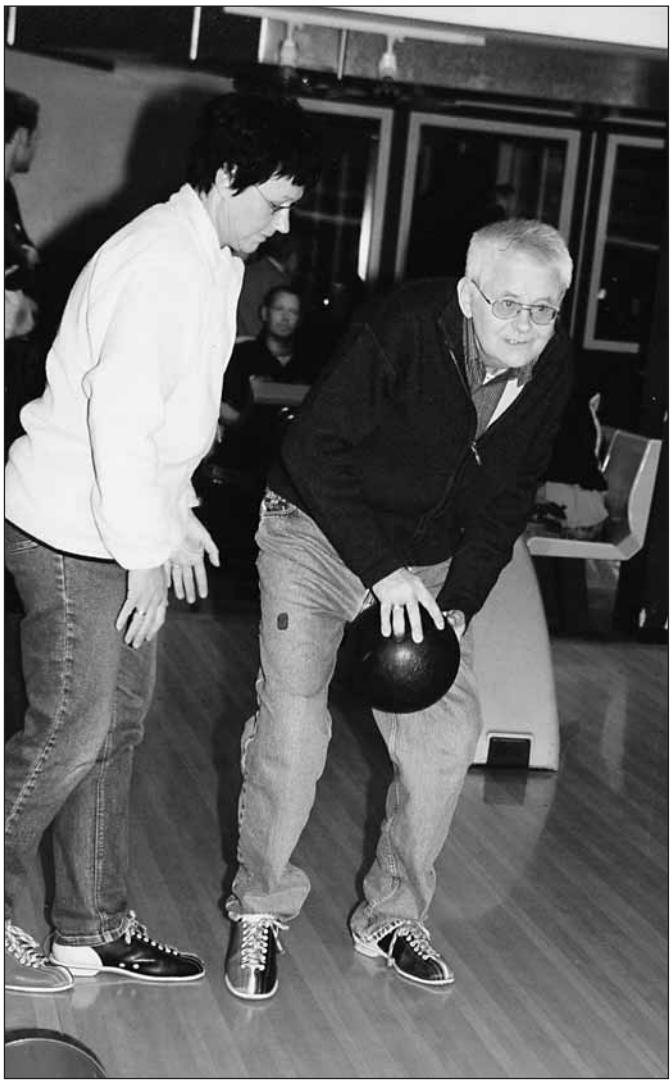

"Neejjj, hvis jeg vinder" siger Gunnar Larsen. Pædagog Dorthe Mamsen står parat, hvis noget skulle gå galt. Men det gik fantastisk fint.

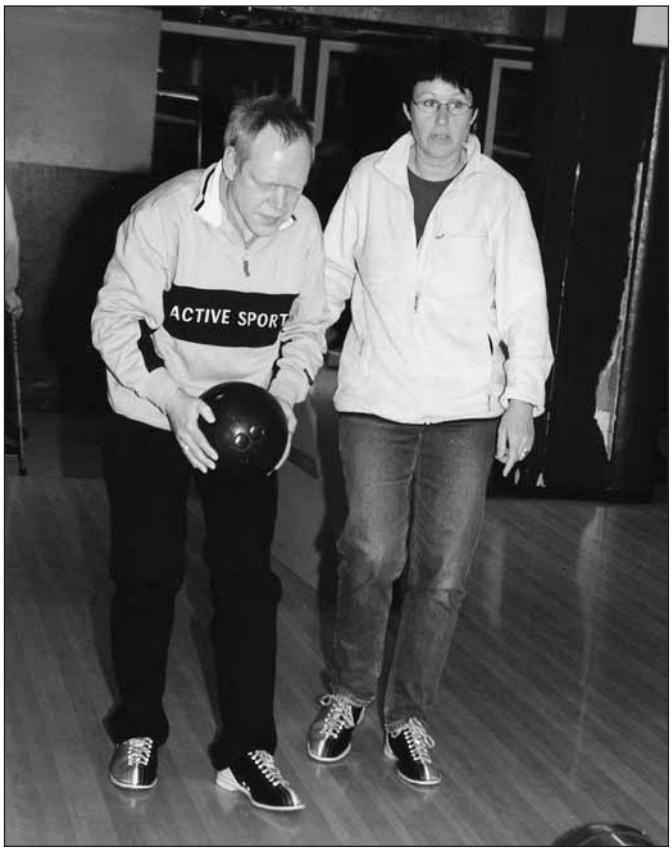

Kurt Egon Jensen i fuld sving på bowlingbanen sammen med pædagog Dorthe Mamsen.

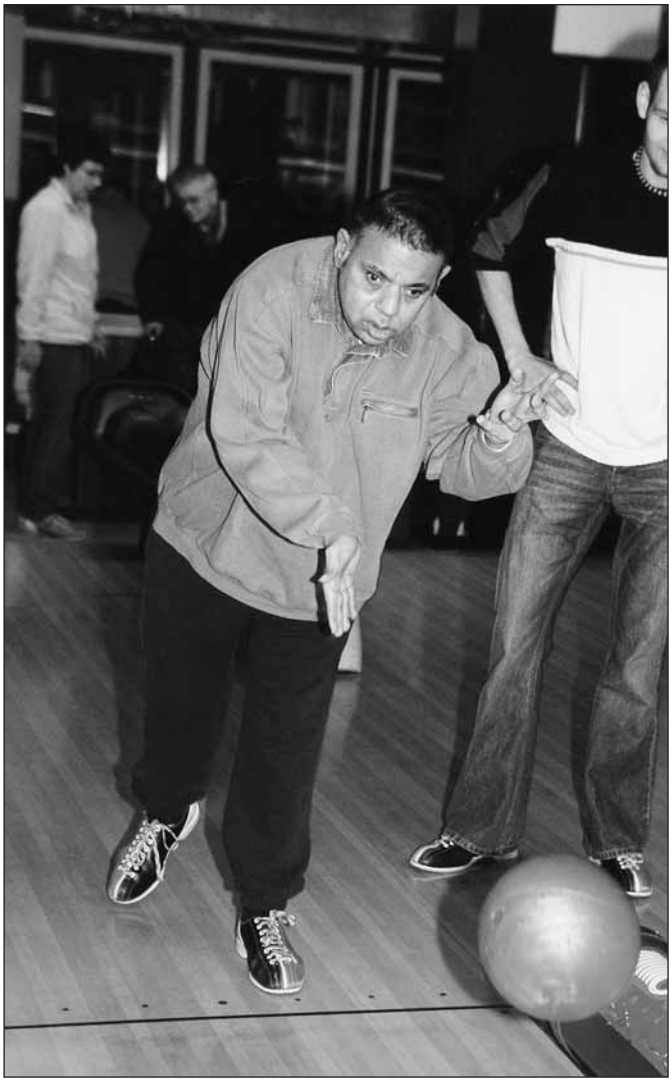

Hussin Ali Dharas bowler i fin stil.

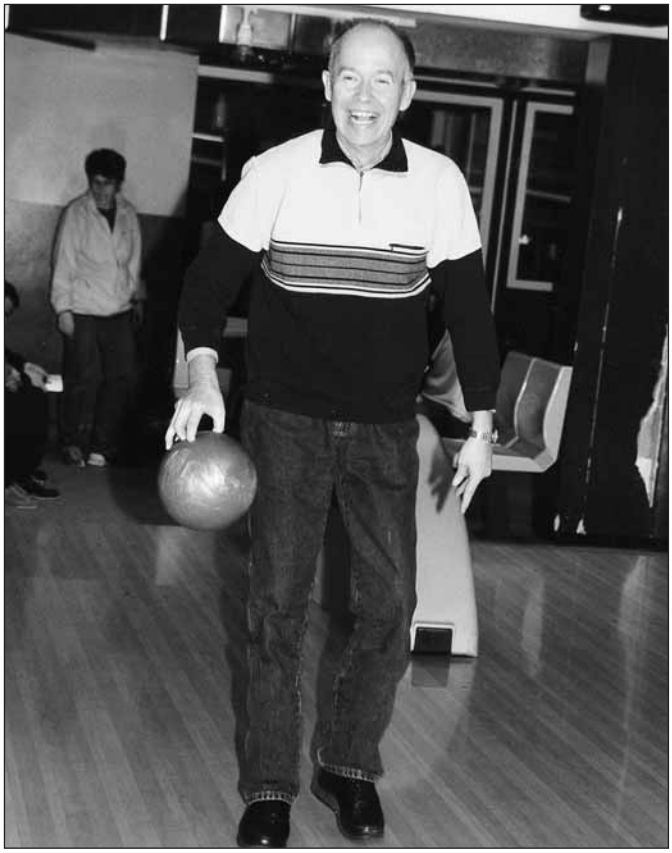

Vagn Erik Jensen på bane 12 i Ringsted Bowling Center.

Udviklingshæmmede ud på det nordiske arbejdsmarked

Af pædagogstuderende Martin Teilmann, Hindholm Seminarium. Fuglebjerg.

I de nordiske EU-lande arbejdes der på, at give de psykisk udviklingshæmmede en reel mulighed for, at kunne deltage på det almindelige arbejdsmarked.

Afklaring af den enkeltes muligheder, forberedende kurser, støttepersoner på arbejdspladsen, samt jobkonsulenter skal gøre den udviklingshæmmede i stand til at indgå på det almindelige arbejdsmarked eller i forskellige former for praktikker eller skånejobs. At give udviklingshæmmede lige muligheder i livet og opnå social integration via arbejdsmarkedet er de nordiske EU-landes overordnede mål med indsatsen.

Introduktion og afklaring

Danmark, Finland og Sverige er inspireret af diverse amerikanske metoder til at støtte udviklingshæmmedes integration på arbejdsmarkedet, eksempelvis Supported Employment metoden. Den udviklingshæmmede tildeles en særlig jobkonsulent, som på en metodisk og systematisk vis introducerer den udviklingshæmmede til det afklarings- og kursusforløb vedkommende skal i gemmen, før de første skridt ud på det almindelige arbejdsmarked kan tages. Der er mulighed for at komme ud alene eller i en gruppe med andre udviklingshæmmede med en fast støtteperson tilknyttet.

Uddannelse

Opkvalificeringen til arbejdsmarkedet foregår primært på de enkeltes landes beskyttede værksteder. I Danmark benyttes der også AMU-kurser. Jobkonsulenter skaber også kontakter til potentielle arbejdsgivere og introducerer dem i, hvad det vil sige at have en udviklingshæmmet ansat og hvilken støtte den enkelte har behov for. Arbejdsgiveren kan til enhver tid kontakte jobkonsulenten, hvis der skulle opstå tvivlsspørgsmål. Jobkonsulenten vil under praktikophold og skånejob, følge den udviklingshæmmede tæt og støtte og vejlede i det omfang, der er behov for det. Jobkonsulenterne og støttepersonerne, der primært har en baggrund som pædagoger eller værkstedsassistenter, må gennem efteruddannelse for at kunne mestre deres nye rolle ude på arbejdsmarkedet.

Afinstitutionalisering og social integration

Det er ofte et ønske blandt de bedst fungerende nordiske udviklingshæmmede, at komme ud blandt "almindelige mennesker". Endvidere har mange et udtalt ønske om at komme til at ligne de "almindelige mennesker" mest muligt. Det er deres opfattelse, at det at arbejde på en almindelig arbejdsplads, skærper den enkeltes mulighed for personlig udvikling, på vej hen mod det almindelige. De opfatter institutionerne som et ufrit miljø, der er præget af rutiner, mangel på udfordringer og ansvar.

For VASAC centrene i Vestsjællands Amt, der blandt andet arbejder med at støtte udviklingshæmmedes integration på arbejdsmarkedet, er det ikke nok, at der sker en fysisk integration. De ser den sociale integration som hovedmålet. Først når der er kontakt mellem den ikke-handikappede og den handikappede som for eksempel når den udviklingshæmmede mødes med sine kollegaer uden for arbejdstiden, og når de taler sammen under frokosten i kantinen er målet nået. Det er dens slags situationer, der er betydningsfylde for den udviklingshæmmede og først da er der tale om social integration. På "Postens Restaurang" i Stockholm udtaler restaurantchef Diana Swahn, at de har gode erfaringer med at have udviklingshæmmede blandt personalet. De er med til at give et blødere arbejdsmiljø, som alle nyder godt af. Den udviklingshæmmede bidrager med noget til fællesskabet og opnår af den vej social integration.

I "S-market", en supermarkedskæde i Finland ansætter de udviklingshæmmede til at udføre forskellige serviceopgaver." Butikkerne fungerer bedre for kunderne, samtidig med at de udviklingshæmmede får et job og bliver en del af det sociale fællesskab på arbejdspladsen" udtaler butikschef Pekka Tikkanen.

Lige muligheder

De nordiske EU-landes bestræbelser på at integrere de udviklingshæmmede på arbejdsmarkedet, har rødder i det europæiske charter om grundlæggende rettigheder og Amsterdam-traktatens artikel 13, der blandt andet forbyder forskelsbehandling på grund af handikap. Intentionerne om integration på arbejdsmarkedet bygger på håbet om et mangfoldigt arbejdsmarked, hvor alle har lige muligheder for at deltage og derigennem opnå en personlig udvikling, blive en del af fællesskabet og få følelsen af at være eftertragtet og værdifuld.

Grand Prix for handicapbands

Af Torben Pedersen, Boformen Mejerivej 10, Arden.

Grand Prix den 30. oktober 2004
Det niende landsdækkende Grand Prix for handicapbands, der afvikles i Hobro Idrætscenter den 30. oktober 2004 er ved at tage form. Planlægningen har været i gang siden 2003. Grand Prixet der i oktober 2003 blev afviklet i Faxe Ladeplads. Grand Prix 2004 arrangeres af Boformerne Hadsund – Terndrup – Hobro – Arden, samt Aktivitetshuset Hobro.

Ekstern jury og præmier
Aftalen med Hobro Idrætcenter og Hobro Vandrehjem er godt på plads. Ud over at benytte vandrehjemmet som overnatning, bliver der mulighed for at overnatte i klasselokalerne i gymnasiet. Herudover får gæsterne oplyst navn og telefonnumre på øvrige overnatningsmuligheder i Hobro.

Igen i år bliver det Digi studiet fra Hobro der står for lys og lys, samt for optagelse af orkestrene til en CD udgivelse.

Om aftenen bliver der spisning og dans, og her vil Bernhards Turistorkester stå for det musikalske.

Orkestre der ville forsøge at komme gennem nåleøjet til Grand Prixet skulle senest den 15. maj 2004 indsende et bånd/CD med en komposition, der ikke tidligere har været opført. Det er Boformen i Hobro, der tager sig af udvælgelsen af de ti kompositioner, der skal deltage i selve Grand Prixet.

På Grand Prix dagen bliver der etableret en ekstern jury bestående af tre handicappede og tre ikke-handicappede. I første omgang skal de blive enige om de tre kompositioner, der skal gå videre til finalen. Øvrige orkestre bliver nr. fire. I finalen giver hvert enkelt jurymedlem point. Førstepræmien er en check på 5.000 kr. Andenpræmien er check på 3.000 kr., og tredjepræmien en check på 2.000 kr.

Billetter
Til at føre Grand Prixet godt igennem dagen er der to konferencier. Tina Mathiasen der til daglig arbejder i Aktivitetshuset Hobro samt Bent Ove Holm, der i mange år har arbejdet i Nordjyllands Amt. Selvom det er kontoret der er B.O. Holms arbejdsplads har han gennem årene deltaget i planlægning og udførelse af utallige arrangementer for psykisk og fysisk handicappede.

Som noget nyt i år vil der under Nordjyllands Amt blive lavet en hjemmeside for Grand Prix. Via den har man mulighed for at få information om arrangementet, samt bestille billetter. Det er boformen i Arden der tager sig af bestilling af billetter, samt økonomien omkring arrangementet.

Fremtiden for Grand Prix for handicapbands
Indtil nu har Grand Prix for handicapbands rokeret mellem Distrikt Sydøsthimmerland Nordjyllands Amt – Lindebjerg i Årup på Fyn og Bo og Naboskab i Faxe Ladeplads. Desværre ser det ikke så godt ud i fremtiden. Besparelser, omrokeringer og nedskæring af personaler, har betydet at Lindebjerg i Årup har måttet sige nej til fremtidig at være med i arrangørgruppen. De to øvrige arrangørgrupper kan også mærke at ændringer i tiden ikke gør det lettere, men vi prøver at uddelegere arbejdet så meget som muligt så Grand Prix for Handicapbands også kan fortsætte i fremtiden. De nuværende arrangører håber på at kunne finde en erstatning for Lindebjerg. Det er en god ting at Grand Prix for handicapbands kommer ud i landet, så vi prøver. Hvis ikke Fyn kan, så måske Sønderjylland, eller hvem ved, et andet sted i landet, end de to steder der på nuværende tidspunkt arrangerer Grand Prix. Vi tror på det lykkes også at kunne afholde Grand Prix fremover.

Yderligere oplysninger
ved henvendelse til:
Torben Pedersen
Boformen
Mejerivej 10
9510 Arden
Tlf. 98 56 13 77

GAIA Museum Outsider Art

GAIA Museum Outsider Art blev indviet 13. september 2002. GAIA Museum har en samling på 250 værker indenfor Outsider Art. Værkerne er indsamlet gennem de sidste fem år af LKU, Landsforeningen for kunstskoler for udviklingshæmmede, over hele Europa. Hovedsageligt via LKU's store censurerede udstillinger ART APARTE I og II.

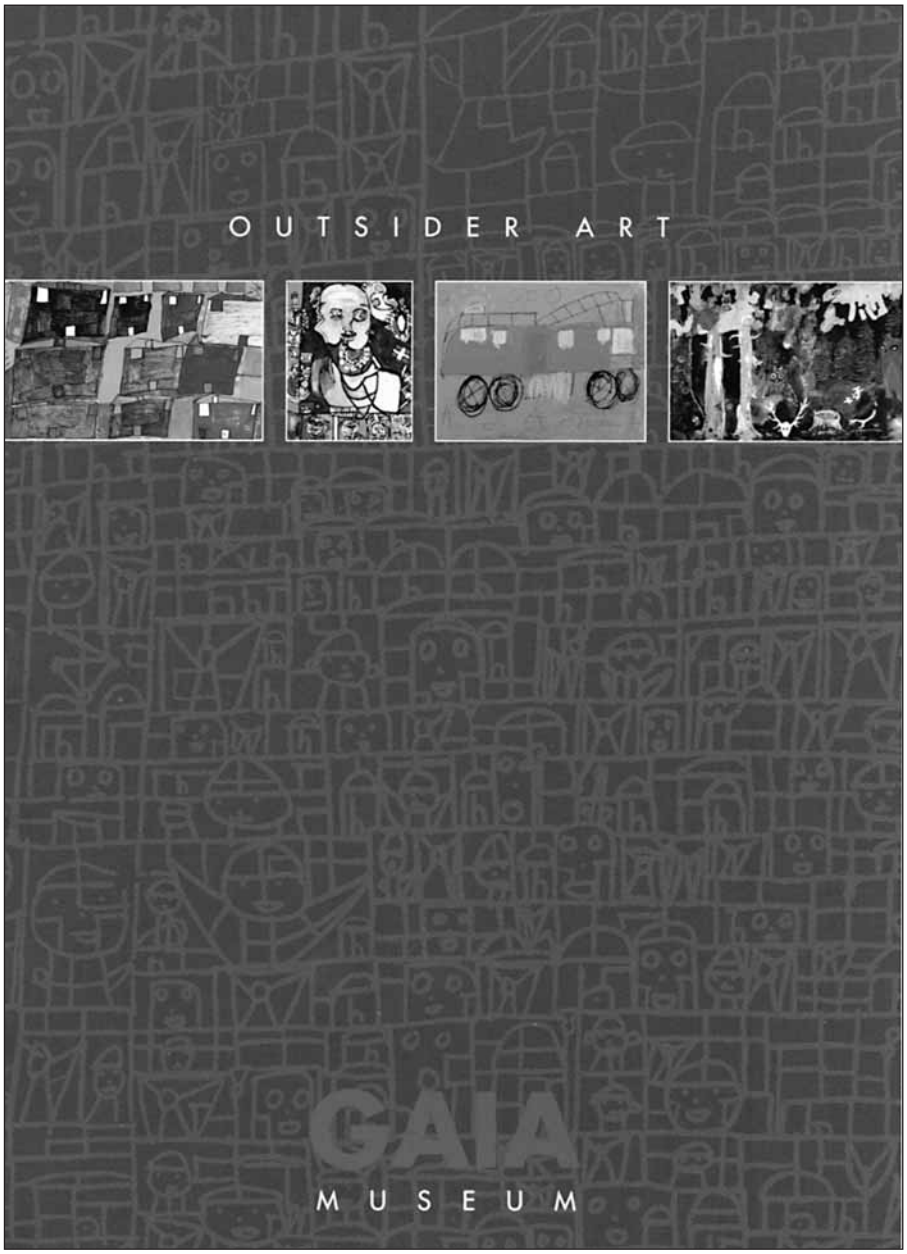

Outsider Art
Outsider Art bliver skabt på kanten eller udenfor kunstens traditionelle felt. Det er kunst skabt spontant af mennesker, der ikke er påvirket af trends og traditioner i kunstverdenen. Værkerne giver indblik i den enkelte kunstners virkelighed. De udfordrer beskueren til at standse op og opleve en anderledes verden og samtidig opleve at disse værker kaster nye perspektiver ind i beskuerens verden og stiller spørgsmål ved, hvad der er kunst.

Museet tilstræber at vise minimum fire udstillinger årligt.

Museets udstillinger
Museets udstillinger kan ses:
Tirsdag – torsdag kl. 10.00 – 16.30.
Lørdag kl. 10.00 – 14.30.
Niels Brocks Gade 16 B, 1
8900 Randers
Tlf. 86 40 33 23
E-mail: de.gaia@randers.dk
Entré 10 kr. inkl. kaffe / te

Arbejdsplads
Museet modtager gerne besøgende udenfor den officielle åbningstid efter nærmere aftale. Museet er udover at være en kulturinstitution, også arbejdsplads for 11 funktionshæmmede. Arbejdsfunktionerne omfatter museumsguide, rammeværksted, der indrammer billeder på bestilling, laver opspændt lærred etc., café, salg af museets postkort, plakater og entré.

Se nærmere på
www.gaiamuseum.dk

Appetitvækkeren

Af Hans Christian Hansen.

Arbejdsplads i andres hjem
Som hjemmevejleder, pædagog i botilbud eller ansat som jobcoach, der støtter udviklingshæmmede i en almindelig virksomhed, kender man fornemmelsen af at være på fremmed grund. Når ens arbejdsplads er i andres menneskers hjem eller i andres virksomheder, har man ikke nogen naturlig plads eller rolle. Man skal på den ene side være der, men har på den anden side ikke noget at gøre der. Det er denne dobbelthed forfatteren Turid Hegerstrøm kaster lys på i bogen "Om relasjoner i hjemmetjenestene". Bogen sætter fokus på relationen mellem den professionelle hjælper og brugeren. Turid Hegerstrøm diskuterer og belyser i bogen hvordan denne relation kan forstås. Hvad er det for udfordringer og dilemmaer de professionelle hjælpere står over for?

Turid Hegerstrøm er fysioterapeut og cand. polit. i socialpædagogik. Bogen er skrevet på norsk.
Turid Hegerstrøm

Om relasjoner i hjemmetjenestene
Bogen kan købes ved henvendelse til:
Universitetsforlaget AS
Postboks 508 Sentrum
0105 Oslo
Norge
www.universitetsforlaget.no

Institutionsleder
Forfatteren Hans Morild har været daginstitutionsleder i en stor kommune i 22 år og efterfølgende leder i en lille landkommune. I bogen "Institutionsleder – fra passiv til aktiv udøvelse" sætter han fokus på jobbet som pædagogisk leder i en kommunal daginstitution. Lederrollen har udviklet sig igennem de sidste 30 år. Fra leder i en meget flad struktur til leder med beslutningskompetence og stort ansvar. Bogen giver også anvisninger på, hvordan du kan synliggøre udvikling og resultater.
Hans Morild
Institutionsleder
- fra passiv til aktiv udøvelse
Forlaget Birmar A/S
Strandmøllevej 2
6000 Kolding
Tlf. 75 50 15 29

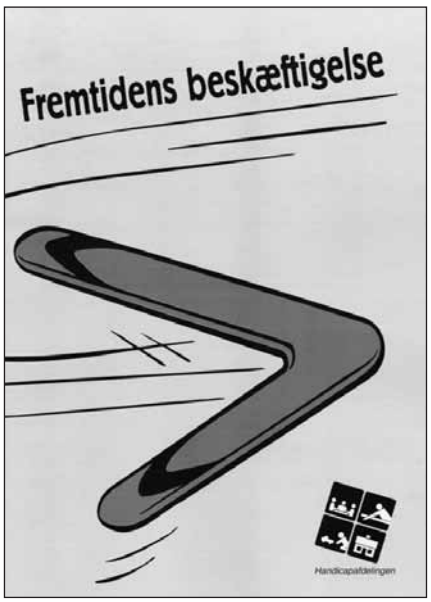

Fremtidens beskæftigelse
Handicapafdelingen i Ribe Amt har udgivet et hæfte, der beskriver de nuværende beskæftigelsestilbud og giver et bud på hvordan beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud til mennesker med betydelig nedsat funktionsevne kan se ud i fremtiden. Rapporten belyser de forskellige brugergruppers tilbud og præsenterer også fire scenarier til en fremtidig organisation af beskæftigelsestilbud i Ribe Amt.
Rapporten kan fås ved henvendelse til:
Ribe Amt, Amtsgården
Sorsigvej 35, 6760 Ribe
Tlf. 79 88 60 00

Svinemusklen
"Svinemusklen og andre tekster om unge, handicap og kærlighed" er redigeret af Nanna Gyldenkærne. Teksterne i bogen handler om at leve med et handicap. Perspektivet er primært de unges. En af forfatterne, Jesper Wung-Sung filosoferer i bogen over handicapbegrebet: "Tænk hvis der fandtes et sted, hvor mennesker kun havde ét øre, og der så blev født et barn som havde to".

Bogens omslagsillustration er lavet af Michael Kvium og er fra serien "The Fools"
Svinemusklen
Redigeret af Nana Gyldenkærne
Forlaget Tøkk

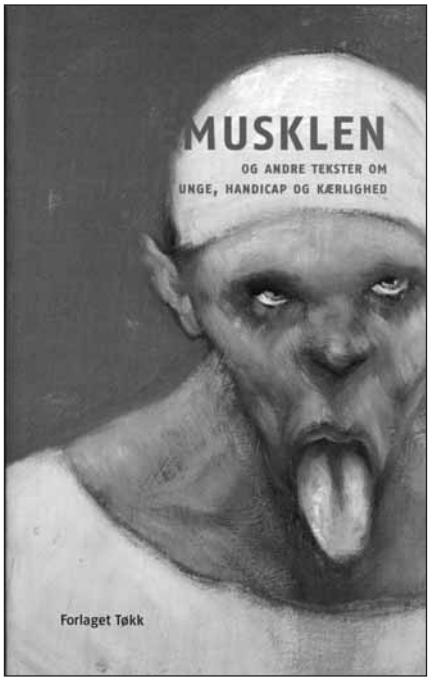

Fra tilskuer til deltaker

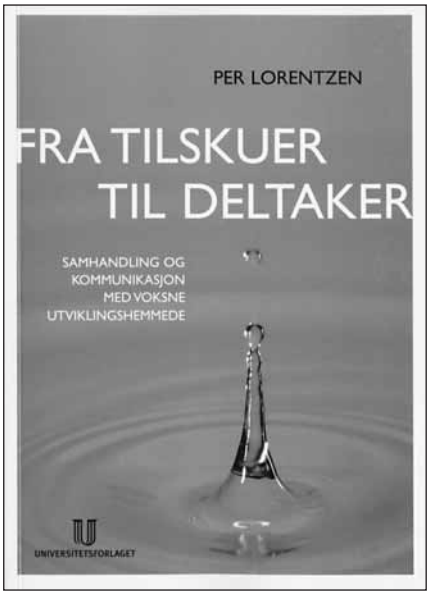

Per Lorentzen er uddannet psykolog og arbejder på Avdeling for voksenhabilitering på Ullavål universitetssykehus i Norge. I bogen "Fra tilskuer til deltaker" giver Per Lorentzen eksempler på at kommunikation og samspil med mennesker, der er udviklingshæmmede, kan bidrage til øget livskvalitet og reducere selvskadende adfærd. Samtidig indfører forfatteren læseren i det teoretiske grundlag for samspil og kommunikation. Forfatteren stiller spørgsmålet: Hvilke perspektiver åbner sig når vi tænker, at voksne udviklingshæmmede ikke har brug for behandling, men har brug for at blive set og mødt med deres særpræg og usædvanlighed? Bogen, der er skrevet på norsk, beskriver praksis i boliger og dagcentre for voksne udviklingshæmmede og henvender sig til pædagoger, pædagogstuderende, pårørende og alle andre der møder voksne udviklingshæmmede.
Per Lorentzen
Fra tilskuer til deltaker
267 sider
Bogen kan købes ved henvendelse til:
Universitetsforlaget AS
Postboks 508 Sentrum
0105 Oslo, Norge
www.universitetsforlaget.no

Historiefortælling
"Historiefortælling i organisationer" af Sascha Amarasinha er en bog der er tænkt som en kort introduktion til historiefortælling og til hvordan historiefortælling kan bruges når organisationer skal forandre og udvikle sig. Historier kan hjælpe med at få tingene til at falde på plads. Historier er konkrete eksempler på hvad organisationens overordnede værdier, mål og strategier betyder i praksis. Historierne kan medvirke til hurtigt og konkret at forklare hvad organisationen mener. Dette gælder både i forhold til omgivelserne og internt når eksempelvis nye medarbejdere skal introduceres til organisationens kultur og normer. I den gode historie om hvordan vi gør tingene i vores organisation kan man fremhæve eksemplarisk adfærd og på den måde medvirke til at belyse organisationens grundlæggende værdier.
Sascha Amarasinha
Historiefortælling i organisationer
Samfundslitteratur
72 sider

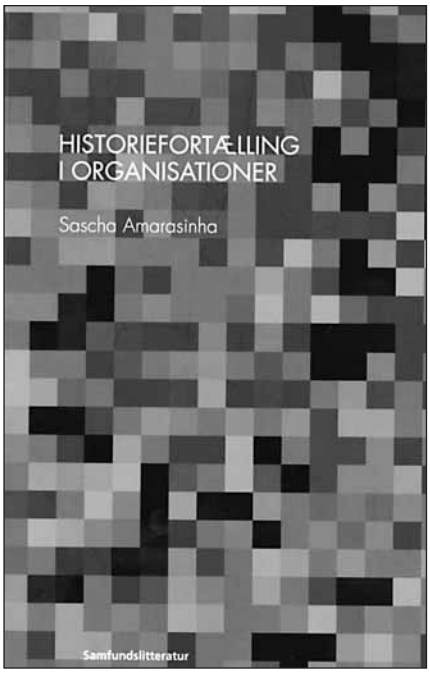

Handicap og frivillighed

I hæftet "Handicap og frivillighed" belyses handicappedes involvering i besøgstjenester og sociale caféer. Publikationen er udgivet af Udviklings- og Formidlingscentre på Handicapområdet, UFC Handicap, og er en del af undersøgelsen "Handicap og frivillighed". Undersøgelsen viser, at der er forholdsvis få handicappede blandt de frivillige i besøgstjenester og caféer.

Publikationen kan fås ved henvendelse til:

Udviklings- og Formidlingscentret på Handicapområdet
UFC Handicap, Nørretorv 30, 2., Postbox 220, 4100 Ringsted
Tlf. 57 67 46 46, www.ufch.dk

Handicap og foreningsliv

Udviklings- og Formidlingscentret på Handicapområdet, UFC Handicap har udgivet publikationen "Handicap og foreningsliv". I publikationen præsenteres resultaterne fra undersøgelsen "Handicap og frivillighed". Foreninger er steder hvor mennesker mødes, hvor der knyttes personlige venskaber og skabes sociale netværk. Men i hvilket omfang benytter mennesker med handicap det almindelige foreningsliv? Dette spørgsmål og mange andre vedrørende handicappedes deltagelse i foreningslivet giver publikationen svar på.

Publikationen kan fås ved henvendelse til:
Udviklings- og Formidlingscentret på Handicapområdet
UFC Handicap, Nørretorv 30, 2.
Postbox 220, 4100 Ringsted
Tlf. 57 67 46 46
www.ufch.dk

Tidlig læring trin for trin
Småbørnspædagog, psykolog og Ph.d. Lilli Nielsen, født 1926 udgav i 1993 bogen "Tidlig læring trin for trin hos synshandicappede og flerhandicappede børn". Bogen er nu udkommet i tredje reviderede udgave. I bogen belyses hvordan specielt tilrettelagte omgivelser og vilkår kan udvikle det handicappede barns færdigheder. Bogen henvender sig både til pårørende og professionelle, der har med synshandicappede og flerhandicappede børn at gøre.

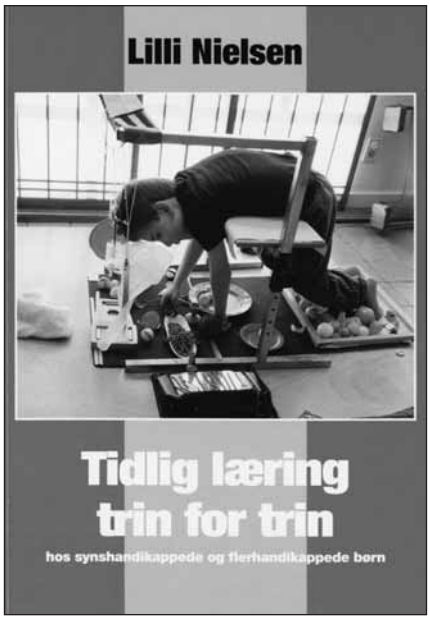

Lilli Nielsen
Tidlig læring trin for trin
Bogen kan købes ved henvendelse til:
SIKON
Holmens Kanal 22
1060 København K

Eventuelle pårørende
Det handler om ensomhed og død. Om mennesker der dør alene. Mennesker der ofte har været døde i rystende lang tid, før de bliver fundet. Med sit kamera dokumenterer fotografen Tina Enghoff i bogen "Eventuelle pårørende" noget som vi helst vil undgå at være vidne til. Det er en bog om udstødning, ensomhed og usynlighed. Preben Brandt, der er læge og leder af Projekt Udenfor har skrevet bogens tekst. I bogen skriver han blandt andet: "Jeg har svært ved at forestille mig – og synes ikke, at vi skal acceptere – at et liv kan opfattes som ordentligt og meningsfuldt, uden at der i hvert fald indgår et minimum af samvær. Bare én at udveksle ord med. Én, der en gang imellem siger goddag, én, der spørger hvordan det går, én, der vil komme på besøg, en, der siger, at "jeg tænkte på dig i går". Én, der føler nok til at komme til begravelsen, når det går den vej."

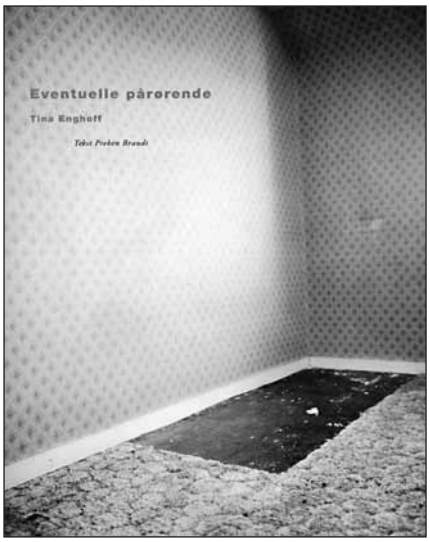

Det handler også om mennesker i offentlige botilbud der dør, og efterfølgende er der ingen der ved om de har familie. Det et er meget tankevækkende og hjerteskærende læsning.
Eventuelle pårørende
Foto: Tina Enghoff
Tekst: Preben Brandt
Tiderne Skifter

Tidsskriftet Nerthus
"Nerthus. Tidsskrift for helsepædagogik og socialterapi" tager udgangspunkt i antroposofien, der er navnet på den bevægelse og livsopfattelse som den østrisk-tyske filosof Rudolf Steiner udformede. I Danmark findes i dag en række Steiner-institutioner, herunder botilbud, skoler og arbejdstilbud til udviklingshæmmede. I det daglige arbejde for udviklingshæmmede kan det nogle gange være svært at se ud over sin egen næsetip, men hvis man ønsker at berige sine fagkundskaber og få ny indsigt i arbejdet for mennesker med udviklingshæmning, er det en god ide at abonnere på Nerthus.

Tidsskriftet udkommer fire gange årligt med artikler, der omhandler arbejdet for udviklingshæmmede.

Abonnementspris i Danmark kr. 185,- pr. årgang.

Abonnementspris i udlandet kr. 225,- pr. årgang.

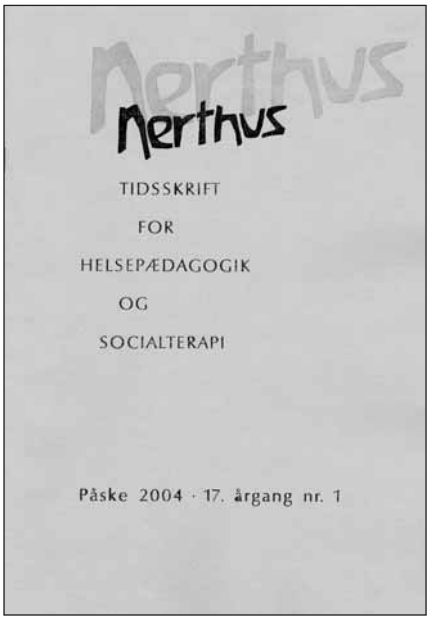

Abonnement kan bestilles ved henvendelse til:
Nerthus
Landsbyvænget 13, st.
8464 Galten

Funky business

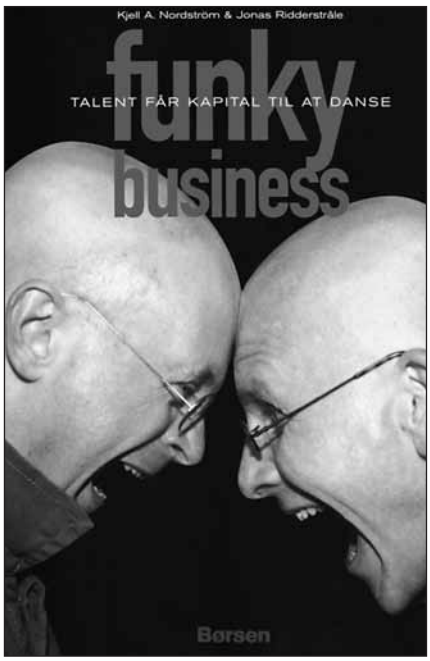

"Funky business" handler om ledelse. Bogens forfattere Kjell A. Nordström og Jonas Ridderstråle arbejder begge på Handelshögskolan i Stockholm. Men det er ikke traditionel ledelse bogens forfattere beskæftiger sig med. Det handler om skaberevne, revolutionerende ændringer, nye tilbud, at introducere fantastiske ting og overraske folk. Nu er det fantasifulde aktiviteter, der er vejen frem mod succes. Det er livgivende og stimulerende læsning for ledere der er træt af stive retningslinier og regler.

Kjell A. Nordström
Jonas Ridderstråle
Funky business
Børsens Forlag

Grib og du kan begribe

"Grib og du kan begribe" af Lilli Nielsen er skrevet i 1976. Bogen foreligger nu i anden reviderede udgave. I bogen videregiver forfatteren sine erfaringer med hvordan man kan tilrettelægge tilbud og omgivelser således at de virker befordrende for blinde og flerhandicappede børns udvikling.

Bogen kan købes ved henvendelse til:
SIKON
Holmens Kanal 22
1060 København K

Er du blind?

I bogen "Er du blind?" beskriver Lilli Nielsen en pædagogisk metode, der kan medvirke til at fremme udviklingen hos børn der er blinde og specielt udviklingstruede. Det har vist sig at metoden med fordel også kan benyttes til andre handicappede, der har vanskeligheder med at udvikle sig. Lilli Nielsen har været konsulent på Refsnæsskolen i Kalundborg fra 1967 til 1996.

Lilli Nielsen
Er du blind?
Bogen kan købes ved henvendelse til:
SIKON
Holmens Kanal 22
1060 København K

Nyt om Epilepsi

Nyt om Epilepsi udgives af Videnscenter om Epilepsi. I bladet formidles viden, forskning, boganmeldelser og andre temaer der omhandler eller har relation til epilepsi. Nyhedsbrevet udkommer to gange årligt. Fagpersoner kan gratis abonnere på Nyt om Epilepsi ved henvendelse til:

Videnscenter om Epilepsi
Kolonivej 7
4293 Dianalund
Tlf. 58 27 12 94
E-mail: videncenter@epilepsi.dk

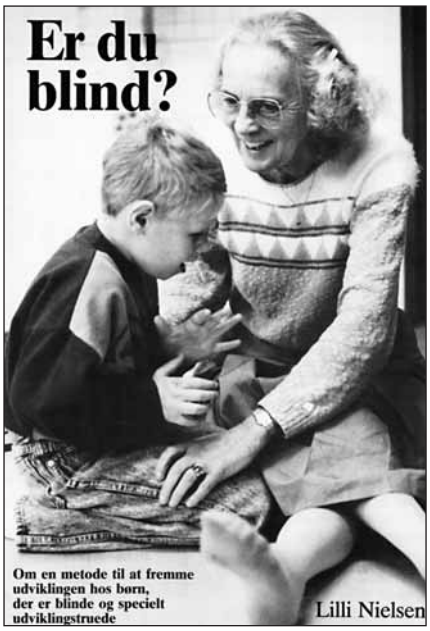

Karaoke Kapitalisme
Bogen "Funky business er solgt i over 250.000 eksemplarer på verdensplan. Nu er efterfølgeren "Karaoke Kapitalisme" på gaden. Forfatterne Kjell A. Nordström og Jonas Ridderstråle er i bogen talsmænd for et opgør med karaoke kulturen. Et opgør med efterligning og begrænsning. Vi må droppe karaokebaren og holde op med at efterabe andre. I stedet må vi frigøre os og søge mod det unikke og ekstreme. Det er spændende læsning for ledere, der gerne vil have en organisation, der er unik og ikke blot en kopi af andre.
Kjell A. Nordström
Jonas Ridderstråle
Funky business
Børsens Forlag

Fortællinger om mennesker med handicap

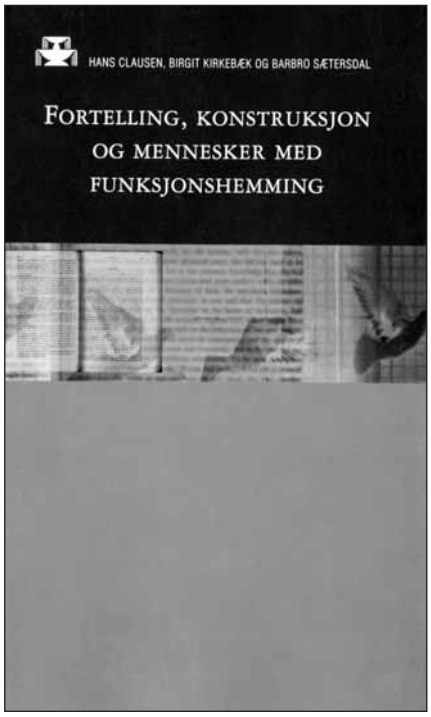

"Fortelling, konstruktion og mennesker med funksjonshemming" er skrevet af Hans Clausen, Birgit Kirkebæk og Barbro Sætersdal. I bogen analyseres fortællinger om mennesker med handicap. Med eksempler fra skønlitteratur, faglitteratur, folkeeventyr, ugeblade, journaler, m.v. belyser forfatterne hvordan mennesker med handicap er blevet opfattet gennem tiden. Bogen gengiver eksempelvis "Skiftingen" af Selma Lagerlöf. Et eksempel på at man opfattede handicappede som forbyttede troldebørn.
Hans Clausen, Birgit Kirkebæk
Barbro Sættersdal
Fortelling, konstruksjon og mennesker med funktionshemming
Forlag: Tano Aschehoung
Bogen kan købes ved henvendelse til:
Universitetsforlaget AS
Postboks 508 Sentrum
0105 Oslo, Norge
www.universitetsforlaget.no

www.radioglad.dk
Kig ind på www.radioglad.dk og hør den fedeste kanal for udviklingshæmmede. Radio Glad er en glad radio lavet af udviklingshæmmede for udviklingshæmmede. På Radio Glads hjemmeside på www.radioglad.dk kan man lytte til smagsprøver på nogle af udsendelserne fra Radio Glad. Udsendelserne kan også købes på CD.

Du kan få flere oplysninger ved henvendelse til:
Radio Glad
Medieværkstedet
VASAC Center 3
Industrivej 9
4200 Slagelse
Tlf. 58 56 81 39

Arbejde i almindelige virksomheder

Tidligere var beskyttet beskæftigelse ensbetydende med at man arbejdede på et beskyttet værksted. Sådan er det ikke mere. Flere og flere beskyttede værksteder tilbyder nu også støtte til jobs på det almindelige arbejdsmarked til mennesker, der er udviklingshæmmede. VASAC Center 3 i Slagelse har udgivet et lille hæfte med eksempler på hvordan de arbejder målrettet med integration og støtte på det almindelige arbejdsmarked til mennesker med nedsat erhvervsevne.

Hæftet kan fås ved henvendelse til:
Stig Jensen
VASAC Center 3
Industrivej 9
4200 Slagelse
Tlf. 58 56 81 00

Rummet og Jeg'et

Hvordan kan man støtte synshandicappede og andre handicappede børn med at udvikle rumforståelse? Det giver Lilli Nielsens bog "Rummet og Jeg'et" svar på. I bogen indfører forfatteren læseren i teorien om rumforståelsens betydning for udvikling af jeg-identitet. Desuden rummer bogen en konkret anvisning på hvordan "det lille rum" udformes.

Bogen kan købes ved henvendelse til:
SIKON
Holmens Kanal 22
1060 København K

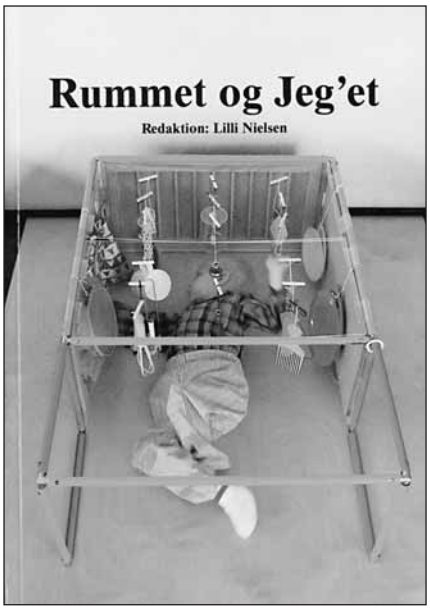

Anden etnisk baggrund

Bogen "Anden etnisk baggrund" henvender sig til professionelle der er involveret i socialt arbejde med etniske minoriteter med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Målet med bogen er at give råd, vejledning og inspiration til indsatsen for udviklingshæmmede, fysisk handicappede, sindslidende og socialt udstødte med etnisk baggrund.

Bogen fås ved henvendelse til:
Udviklings- og Formidlingscentret
på Handicapområdet
UFC Handicap
Nørretorv 30, 2., 4100 Ringsted
Tlf. 57 67 46 46, www.ufch.dk

www.bibliotek.dk

På www.bibliotek.dk kan du finde udvalgte artikler fra Tidsskriftet Udvikling. Gå ind på www.bibliotek.dk i "Fritekst". Skriv: Udvikling Tidsskrift om udviklingshæmmede. Søgemaskinen giver her en fuldstændig opgørelse over artikler fra Tidsskriftet Udvikling der er optaget i bibliotekernes database. Du kan også søge under forfatters navn og titel.

Forlaget Udvikling

Digitale billeder - en nødvendig kommunikationsform
Af Lisbeth Bruus-Jensen og Poul Hansen.

Bogen henvender sig til forældre til handicappede, pædagoger og studerende. Den er skrevet på baggrund af mange års erfaring med brugen af digitalt kamera sammen med handicappede med kommunikationsvanskeligheder på værkstedet Åmosen i Vestsjællands Amt. Bogen kan benyttes som et arbejdsredskab, der både forklarer anvendelsen af digitalkameraet og de psykologiske og pædagogiske overvejelser, der ligger bag.
Pris 150 kr. inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Udviklingshæmning og socialt netværk
Af Hans Christian Hansen.

I bogen giver forfatteren en indføring i, hvordan opfattelsen af udviklingshæmmedes sociale netværk har udviklet sig historisk. I den forbindelse illustreres blandt andet det frivillige arbejde med netværk som besøgs- og pakketanterne har udført. På baggrund af danske og internationale undersøgelser dokumenteres værdien og vigtigheden af, at udviklingshæmmede har socialt netværk, og der gives anvisninger på metoder og hjælpemidler, som pædagogisk personale og støttepersoner kan anvende, når de skal hjælpe og vejlede udviklingshæmmmede med at udvikle og bevare socialt netværk.
Pris kr. 150 inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Mediepædagogik
Redaktion Lisbeth Bruus-Jensen.

Demokrati og ytringsfrihed - hæfte om arbejdet med mediepædagogik med udviklingshæmmede. Udgivet i samarbejde med Landsforeningen LEV.
Pris kr. 30 inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Forlaget Udvikling

Fra rejseleder til stifinder
Af Peter Westergaard Sørensen.

At være rejseleder indebærer, at jeg udstikker målet for, hvor den anden skal hen. Jeg kender den rigtige vej samt alle seværdighederne undervejs.
At være stifinder indebærer derimod, at jeg får målet udstukket af den anden. Jeg peger på mulige veje at gå, og jeg accepterer, at målet forandrer sig undervejs. Seværdighederne finder vi sammen.
Stifinderen er den nye pædagogrolle. Stifinderen hænger sammen med de samfundsmæssige forandringer, der sker omkring os, og ikke mindst med den ånd, der hersker i Lov om social service fra 1998.
En inspirerende bog af Peter Westergaard Sørensen om pædagogens ændrede rolle fra rejseleder til stifinder.
112 sider. Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Livsværdier og ny faglighed
Ida Schwartz (red.).

Bogen tager udgangspunkt i et udviklingsprojekt, hvor pædagoger diskuterer og giver eksempler på, hvordan de kan yde en socialpædagogisk støtte, der samtidig respekterer brugernes integritet og myndighed over eget liv. *Ny faglighed* handler om at forlade professionelles mangeårige tradition for at vide bedst på brugernes vegne. I stedet søger pædagogerne i bogen efter måder, hvorpå brugernes *livsværdier* og interesser kan blive tydeliggjort og komme i fokus i tilrettelæggelsen af den socialpædagogiske støtte.
Bogen er udgivet på Semi-forlaget, men sælges også gennem Forlaget Udvikling.
214 sider. Pris kr. 182,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

De glemte. Nye perspektiver på udviklingshæmning og socialt netværk
Af Hans Christian Hansen.

I bogen, der er en opfølgning af forfatterens bog „Udviklingshæmning og socialt netværk“ bliver der kastet lys på fortidens og nutidens behandling af en overset og glemt gruppe af udviklingshæmmede. Det dokumenteres, at manglende socialt netværk ikke kun er et historisk fænomen. I dag lever hundredvis af udviklingshæmmede på amtslige botilbud uden nogen form for kontakt udefra.
Der bliver givet en række konkrete bud på, hvad vi kan og bør gøre for at afhjælpe situationen.
172 sider. Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Forlaget Udvikling

Udviklingshæmmede i arbejde – mere end en dagdrøm
Af Lisbeth Bruus-Jensen og Henning Jahn.

Bogen der blandt andet sætter fokus på udviklingshæmmedes integration på arbejdsmarkedet. Forfatterne peger i bogen på nye veje, der kan udvide udviklingshæmmedes jobmuligheder på arbejdsmarkedet. Lisbeth Bruus-Jensen og Henning Jahn fremlægger en vidtfavnende og aktuel gennemgang af udviklingshæmmedes deltagelse i arbejdslivet.
Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

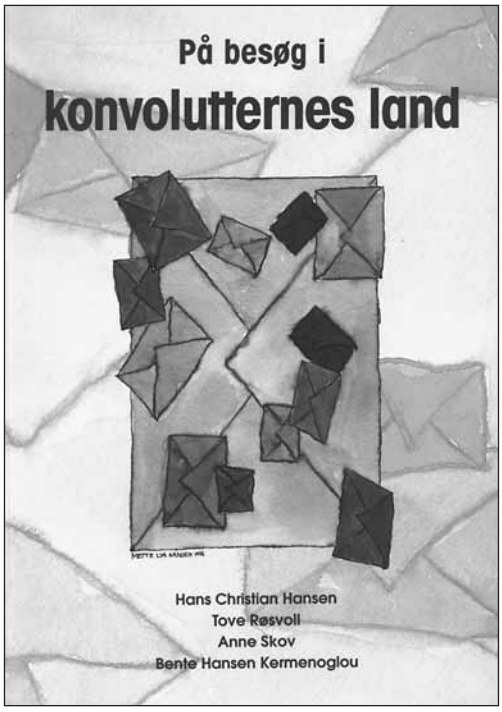

På besøg i konvolutternes land
Af Hans Christian Hansen, Tove Røsvoll, Anne Skov og Bente Hansen Kermenoglou.
Bogen viser gennem meget levende og enkle, men gribende uddrag af interviews med udviklingshæmmede hvordan hverdagslivet opleves fra deres perspektiv. Bogens forfattere fandt ud af, at de var kommet på besøg i konvolutternes land. Ofte har beboerne ikke deres egne penge i en pung på sig. Det er personalet, der bærer deres penge i konvolutter, og det er personalet, der afleverer beboernes penge i forretningen, når de er ude og handle. Hvordan kan beboerne så vide, at det er deres penge? Bogen er oprindeligt udgivet på Forlaget Dafolo, men da Dafolo har nedlagt en del af deres forlagsaktiviteter sælges bogen nu gennem Forlaget Udvikling
Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Forlaget Udvikling

Jeg er OK som jeg er
Af Peter Westergaard Sørensen

Udviklingshæmmede har været udsat for rigelige mængder af opdragelsesforsøg i deres opvækst og i mange tilfælde langt ind i deres voksenliv. Sådan introducerer Per Westergaard Sørensen temaet i hans bog "Jeg er OK som jeg er". Med udgangspunkt i praksis giver forfatteren herefter en bred gennemgang af emnet. Teorier og den praktiske virkelighed forbindes på en fremragende måde, og ikke mindst med stor respekt og solidaritet i forhold til mennesker med handicap.

Til daglig er Peter Westergaard Sørensen stedfortræder på et beskyttet værksted i Sønderjyllands Amt. Han har tidligere udgivet bogen "Fra rejseleder til stifinder". Bogen henvender sig til alle faggrupper, der arbejder i handicapområdet, men også til pårørende, politikere, embedsmænd og andre der vil styrke deres viden og indsigt på dette område.

Pris kr. 200 inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Forlaget Udvikling

Dansemusen
Af Lars Holmgaard Jørgensen

Stedet er Åndssvageforsorgens Center V i Hammer Bakker ved Vodskov i Vendsysseel. Bogen beskriver 1960' erne, hvor så mange forhold ændredes for den store gruppe af medborgere, som dengang bar betegnelsen "åndssvage", og som for størstedelens vedkommende var samlet på gigantinstitutioner, anstalter som den i Hammer Bakker. Vi følger en stor dreng, hvis far arbejder ved forsorgen, og vi følger en voksen åndssvag mand - i den turbulente tid, som 1960'erne var for både de åndssvage og for de mennesker, der arbejdede med dem - og for den lille by, hvis eksistens i høj grad var afhængig af anstalten i Bakkerne. Mange af de personer, der optræder i bogen, lever eller har levet i det virkelige liv - på den tid, der skildres i bogen. Bogen er skrevet som fiktion, og ikke alle begivenheder, som personerne i fortællingen drages ind i, er hændt. Bogens forfatter, Lars Holmgaard Jørgensen, er født i 1952 i Vodskov af forældre, der arbejdede på Statens Åndssvageforsorgs Center V i Vodskov.
Pris kr. 150,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

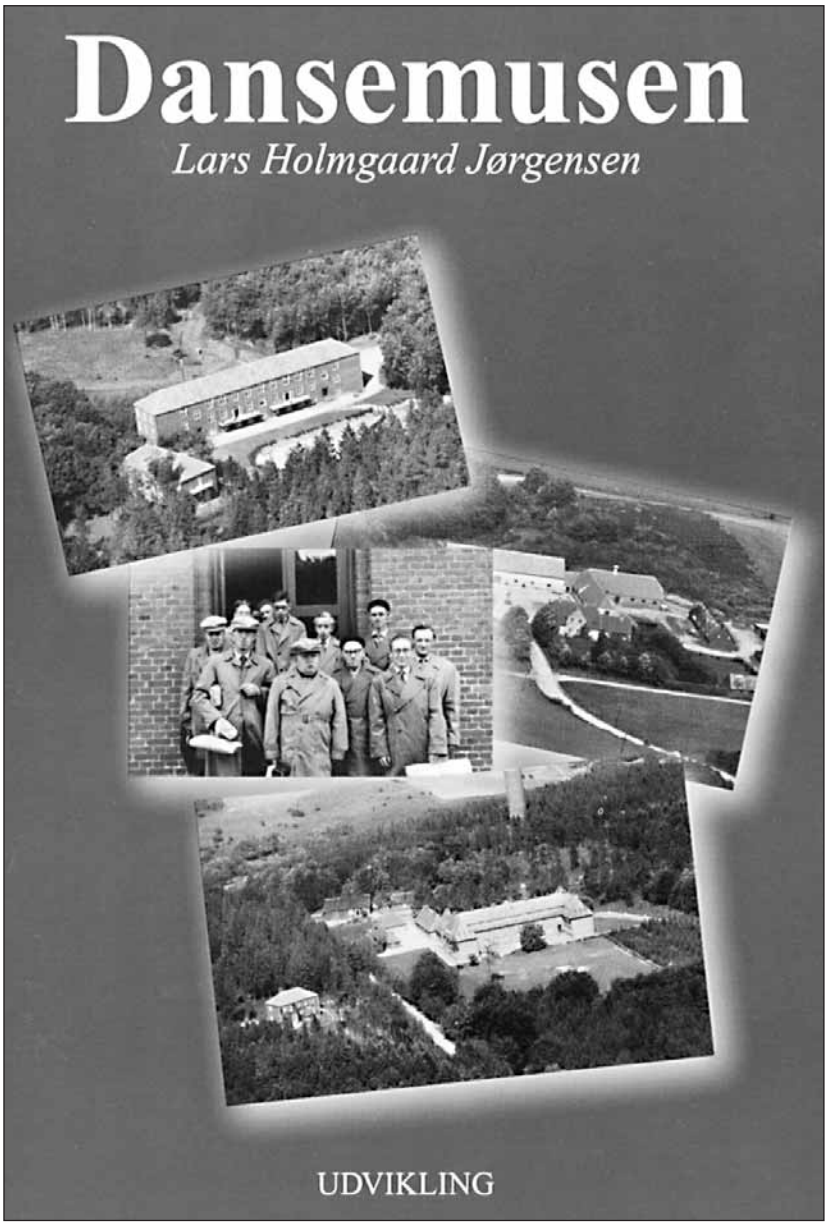

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Afsender:
Udvikling
Sekretariatet
Ladegårdsgade 44-46
5610 Assens

B

POST
PP DANMARK

Skriv en artikel til UDVIKLING

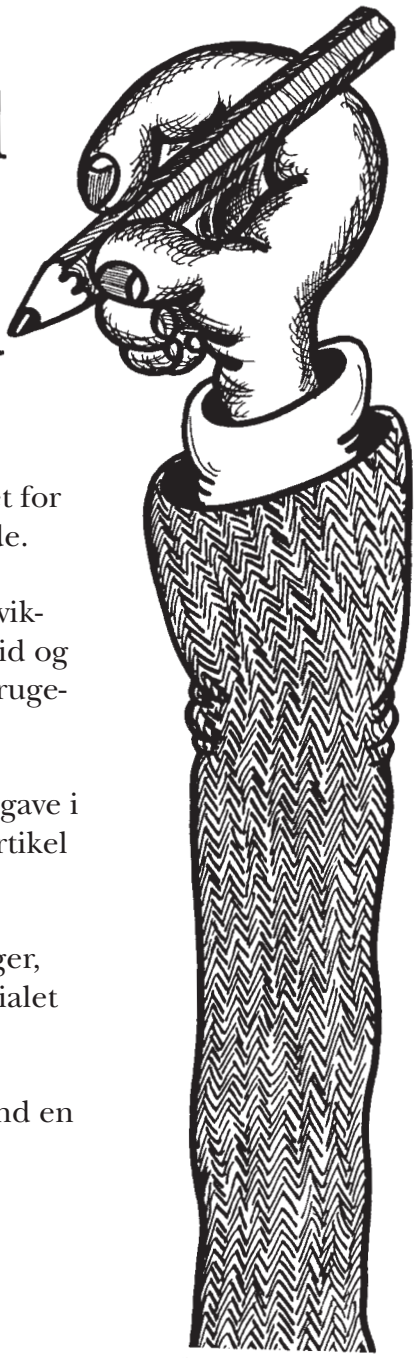

Illustration: Jørgen Møballe

Udvikling modtager gerne artikler om arbejdet for og med mennesker, der er udviklingshæmmede.

Udvikling er interesseret i artikler om boligudvikling, dagtilbud, undervisning, uddannelse, fritid og som noget helt naturligt noget om, hvordan brugerene ser på tingene.

Har du lavet et spændende projekt eller en opgave i forbindelse med din uddannelse, så send en artikel om det til Udvikling.

Udviklingshæmmede der har lavet digtsamlinger, postkort eller lignende kan få formidlet materialet gennem Udvikling.

Grib pennen og brug fotografiapparatet og send en artikel til Tidsskriftet Udvikling.

Redaktionen